

BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMESİ

Berna DÖNEK*

TIED LOAN AGREEMENT

* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi
E- mail: bernadonek96@gmail.com
ORCID 0000-0001-8143-7682

ÖZ

Tüketici kredisi türlerinden biri bağlı kredidir. Bağlı kredide kredi veren, tüketiciyi belirli marka mal veya hizmeti temin edebilmesi için finanse etmektedir. Bu kredi türünde üçlü bir ilişki bulunmaktadır. Bağlı kredilerde satıcı/ sağlayıcı ile kredi veren arasında bir ekonomik birlik bulunmaktadır. Bu sebeple satıcı/ sağlayıcı müşterisini kredi verene yönlendirmektedir. Kredi veren de kendi müşterilerini satıcı/sağlayıcıya yönlendirmektedir. Kredi veren ve satıcı/sağlayıcı arasında kurulmuş olan bu birliğin tüketicinin menfaatlerini zedelememesi için bağlı krediler kanunla ayrıca düzenlenmiştir. Ve kredi veren belirli durumlarda satıcı/sağlayıcı ile müteselsil olarak sorumlu tutulmuştur. Bu çalışmada bağlı kredilerin kurulması, ekonomik birliğin belirlenmesi, çerçeve sözleşmenin yazılı olarak yapılmasının gerekli olup olmadığı, tarafların hak ve borçları, müteselsil sorumluluğun sınırları incelenmiştir. Son olarak sözleşmenin sona ermesi ile çalışma bitirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *bağlı kredi, tüketici, müteselsil sorumluluk, ekonomik birlik, kredi veren.*

ABSTRACT

One of the types of consumer loans is tied loan. In the tied loan, the lender finances the costumer so that supply certain brands, goods or services. There is a tripartite relationship in this loan type. In tied loans, there is an economic union between the seller/provider and the lender. For this reason, the seller/provider directs his customers to the lender. The lender also directs his customers to the seller/provider. Tied loans are regulated by law so that this union, which is established between the lender and the seller/provider, does not harm the interests of the consumer. And the certain cases, the lender held jointly with the seller/provider. In this study, the establishment of tied loans, determination of the economic unity, whether it is necessary to make the framework agreement in writing, the rights and debts of the parties, the limits of the joint liability are examined. Finally, the study was completed with the termination of the contract.

Keywords: *the tied loan, consumer, joint liability, economic union, lender.*

GİRİŞ

Teknolojinin gelişmesiyle beraber tüketicilerin ihtiyaçları da çeşitlenmiş ve pek çok ürün piyasaya sürülmüştür. Tüketicilerin çoğunluğunun ihtiyaçlarını temin edebilmek için yeterli nakde sahip olmaması veya elde bulunan nakdi harcamak istememesi çeşitli finansman yöntemlerinin geliştirilmesine sebep olmuştur. Bağlı kredi sözleşmeleri de bunun bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Kredilendirmeler aracılığıyla tüketicinin alım gücü de arttırılmaktadır. Bu yöntemlerden biri tüketicinin istediği mal veya hizmetin teminini üçüncü bir taraf olan kredi veren ile finanse edilmesini sağlayan bağlı kredilerdir.

Bağlı kredide satıcı/sağlayıcının beraberinde kredi veren bulunmakta ve mal veya hizmeti finanse etmektedir. Bunun neticesinde de tüketici, satıcı/sağlayıcı ve kredi veren olmak üzere üç taraflı bir ilişki ortaya çıkmaktadır. Tüketici ve kredi veren arasında tüketici kredi sözleşmesi, satıcı/sağlayıcı ile tüketici arasında satış veya hizmet sözleşmesi, kredi veren ve satıcı/sağlayıcı arasında ise çerçeve sözleşme bulunmaktadır.

Bağlı kredi sözleşmelerine ilişkin sorunlarda tüketicinin yaşadığı problemleri ortadan kaldırmak için çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler ile tüketici satıcı veya sağlayıcıya karşı ileri sürdüğü bazı haklarını kredi verene karşı da ileri sürebilir hale gelmiştir. Böylece tüketici yaşadığı problemlerde haklarını dilediğince kullanma imkânına kavuşmuştur¹.

Bağlı krediler TKHK. m. 30 ile tüketici kredisi kapsamında TKHK. m. 35'te ise konut finansmanı kapsamında düzenlenmiştir. Bu çalışmada yalnızca m. 30 kapsamında düzenlenmiş olan bağlı tüketici kredisine yer verilmiş olup; bağlı tüketici kredisinin tanımı, hukuki niteliği, tarafların hak ve yükümlülükleri ve bu sözleşmenin sona ermesi incelenmiştir.

I. BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMESİNİN TEMELLERİ

A) Bağlı Kredinin Temelleri

1. Tüketici Kredisi

Günümüz şartlarında çok fazla sayıda üretici mal ve hizmet üretirken tüketicilerin tamamı kendi imkanlarıyla alım gücüne sahip değildir. Tüketici kredileri sayesinde kendi imkanlarıyla alım gücüne sahip olmayan tüketicilerin, tüketim harcamalarının finanse edilmesi amaçlanmaktadır. Bu

¹ **Kılınç**, Hüseyin, Bağlı Tüketici Kredi Sözleşmesi ve Kredi Veren Sorumluluğu, Ankara, 2019, s. 19- 20.

sayede tüketici de ticari veya meslekî olmayan amaçlarla bir mal veya hizmetin alınmasına ilişkin işlemi yapmaktadır².

4077 sayılı eski Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da tüketici kredisi tek bir madde ile düzenlenmiş ve bu maddede de bir tanım yapılmamış olup, tüketici kredisinin unsurlarına yer verilmiştir³. 6502 sayılı TKHK.'da tüketici kredisi, 10. madde olarak çok daha kapsamlı bir şekilde düzenlenmiştir. Böylece hem konunun önemine dikkat çekilmiş hem de daha zayıf konumda olan tüketicinin olası problemlere karşı koruma alanı genişletilmiştir⁴. Tüketici kredisi; kredi verenin faiz yahut başkaca bir menfaat karşılığı ile ödemenin ertelenmesi vb. finansman şekilleri aracılığı ile tüketiciye kredi vermesidir⁵ (TKHK. m. 22). Tüketici kredisinde öncelikle kredi talep eden tüketici olmalıdır. Kişinin tüketici olabilmesi içinse kredi talebindeki amacı ticari ve mesleki amaçlar dışında olmalıdır. TKHK. m. 3 ile yapılan tanımda tüketicinin gerçek kişi olabildiği gibi tüzel kişi de olabileceği kabul edilmiştir. Ancak bu durum istisnai olup tüketiciler genellikle gerçek kişilerdir; tüzel kişilerin tüketici olup olmadığı belirlenirken amaçlarına göre inceleme yapılması gereklidir. Tüketici ile tüketiciye kredi sağlayan kişiler veya kurumlar arasında yapılan ve kredi sağlayanın menfaat elde ettiği durum tüketici kredisi kapsamındadır⁶. Bu kapsamda banka, özel finans kuruluşu veya finansman şirketleri dışında kişilerle yapılmış olan kredi sözleşmeleri de tüketici kredisi olarak kabul edilecektir.

² **Kasap**, Gözde, Tüketici Hukuku'nda Erken İfa, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2015, s. 47.

³ **Gezder**, Ümit, Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1998, s. 23.

⁴ **Baysal**, Başak, Tüketici Kredisi, Yeni Tüketici Hukuku Konferansı (der. Murat İnceoğlu), İstanbul, 2015, s. 274- 275; **Akipek Öcal**, Şebnem, Tüketici Kredisi ve Kredi Kartları Bakımından Tüketicinin Korunması (Kredi Kartı), Terazi Hukuk Dergisi, 2014, Cilt: 9, Sayı: 99, s.60; **Velioğlu Yılmaz**, Gülçe, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Tüketici Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, 2020, s. 23- 24; **Usta**, Salih, Yeni Tüketici Kanununa Göre Tüketici Kredileri, Gümrük ve Ticaret Dergisi, S.9, 2017, s. 31.

⁵ **Arkan**, Sabih, Tüketici Kredisi ve Uygulaması, Batider, C. 15, S. 1, 1989, s. 20- 21; **Aslan**, İ. Yılmaz, Tüketici Hukuku Dersleri, 7. Baskı, Bursa, 2019, s. 162; **Kılınç**, Hüseyin, Bağlı Tüketici Kredi Sözleşmesi ve Kredi Veren Sorumluluğu, Ankara, 2019, s. 50.

⁶ **Aslan**, s. 162- 165; **Reisoğlu**, Seza, Tüketici Kredileri Hukuki Sorunlar: 4077 Sayılı Yasada Değişiklik Öngören Taslak, Bankacılar Dergisi, 2008, S.69, s. 52.

2. Bağlı Kredinin Temelleri ve Mevzuattaki Düzenlemeler

Hızla artan üretim ve taleplere rağmen yetersiz gelirler sebebiyle yaşanan problemleri çözmek adına kredili işlemler, taksitli işlemler gibi yöntemler geliştirilmiştir. Bu yöntemler ile kişilerin peşin ödemeleri mümkün olmayan ihtiyaçlarını bu yöntemle karşılamaları sağlanmıştır. Bu yöntemlerle tüketicilerin maddî olarak finanse edilmesine imkân sağlanmış ve ihtiyaç duyulan mal ve hizmetlerin birikim olmaksızın edinilmesine imkân verilmiştir⁷.

Bağlı krediler 20. yüzyılda artan tüketim ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için taksitle satış sözleşmelerinin alternatifini olarak ortaya çıkmış finansman yöntemidir⁸. Bağlı kredi sözleşmeleri temel olarak taksitle satım sözleşmesiyle aynı amaca hizmet etmekte olup finanse edilmiş taksitle satım sözleşmesi olarak da adlandırılmaktadır⁹.

Taksitle satışın temelinde talep alanını arttırmak adına üretici veya satıcının mal veya hizmetin bedelini taksitlere bölerek tüketiciye satmaları yatmaktadır. Taksitli satışta mal veya hizmetin bedeli, tüketicinin durumuna göre, gelecekte ödeyebileceği şekilde kısımlara bölünür ve tüketici bu taksitleri ödeyerek borcunu ifa eder. Bu sözleşme iki tarafa da borç yükleyen bir sözleşme olup; satıcıya malın teslimi veya hizmetin ifası borcunu yüklerken, tüketiciye de taksitleri ödeme yükümlülüğünü yüklemektedir¹⁰.

Tarihi gelişim olarak da taksitle satım sözleşmelerinin ardından bağlı krediler kullanılmaya başlanmıştır. Bağlı kredi sözleşmesinde de taksitle satım sözleşmelerinde olduğu gibi kredilendirme fonksiyonu bulunmaktadır. Ancak bu sözleşmede kredi veren kişi değişmektedir. Taksitle satım sözleşmelerinde satıcı kredi veren konumunda iken; bağlı kredi sözleşmesinde bir kredi finansman kuruluşu üçüncü kişi olarak kredi veren

⁷ **Üzeler**, Rabia Sanem, Tüketici Hukukunda Bağlı Kredi Sözleşmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2011, s. 20- 21.

⁸ **Akkayan Yıldırım**, Ayça, Kredi Kartı Sözleşmelerinin Bağlı Tüketici Kredisi Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceği Sorunu, İÜHFİM, C.73, S. 1, 2015, s.261; **Kılınç**, s. 73; **Çabri**, Sezer, 6502 Sayılı Kanun'a Göre Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi (Kanun Şerhi), Ankara 2016, s. 459.

⁹ **Üzeler**, s. 48; **Kılınç**, s. 73; **Çabri**, Kanun Şerhi, s. 459.

¹⁰ **Akipek**, Şebnem, Tüketici Kredisi, Doktora Tezi, Ankara, 1998, s. 140; **Ceylan**, Ebru, 6502 Sayılı Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'daki Tüketici Kredileri ile İlgili Düzenlemeler (Tüketici Kredileri), İBD, Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı, C.88, 2014, s. 74-75; **Üzeler**, s. 21.

konumundadır¹¹. Bağlı kredi için belirleyici bir diğer husus ise tüketicinin satıcıyı kendisinin belirleyememesi olup kredi finans kuruluşu ile anlaşmalı olan satıcıdan mal veya hizmet temin etmesi gerekliliğidir¹². Bu iki sözleşmeyi birbirinden ayıran önemli bir fark ise taksitle satım sözleşmesinde bir mal kredisi verilmekte iken; üçüncü bir kişi tarafında finanse edilen bağlı kredi sözleşmelerinde ise verilen kredi para kredisi niteliğindedir¹³.

Taksitle satım sözleşmeleri de bir kredi işlemi olup hem genel anlamda tüketici kredisi sözleşmelerinin hem de bağlı kredilerin öncüsü olarak kabul edilebilir. Bağlı kredi, taksitli satım sözleşmesinin sakıncalarını da engellemeyi amaçlamış ve 20. yy'den itibaren sıkça kullanılan bir finansman aracı olmuştur. Özellikle büyük şirketler kendi finansman şirketlerini kurarak veya başka kredi kuruluşları ile yaptıkları anlaşmalar suretiyle mallarının bağlı kredi sisteminde daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlarlar¹⁴. Bağlı kredi uygulamasıyla satıcı, kredi veren kurumunun malî yönden güçlü yapısı sayesinde daha geniş bir tüketici grubuna hitap eder ve diğer satıcı/sağlayıcılarla rekabet gücü artmaktadır. Satıcı veya sağlayıcı müşterisini belirli bir kredi verenle sözleşme yapmak üzere yönlendirmektedir. Bu şekilde kredi finansman kurumu ise bir satıcının müşteri portföyünden faydalanmakta ve uğraşmaksızın daha fazla kişiye kredi kullandırma imkanına ulaşmaktadır. Tüketici ise peşin ödeme yaparak alamayacağı mal veya hizmeti kredi veren kurumu aracılığı ile ulaşmaktadır¹⁵.

Bağlı kredi sözleşmeleri; tüketiciyi belirli bir kredi verenle ve belirli bir satıcıyla işlem yapmaya zorlamakta olup bu nedenle tüketicinin bu konudaki seçim hakkını kısıtlamaktadır. Bununla beraber başlangıçta bağlı kredide; tüketicinin satıcı/ sağlayıcı ile yaptığı satım sözleşmesiyle, kredi veren ile yaptığı tüketici kredisi sözleşmesi bağımsız sözleşmelerdir. Ve kanun düzenlemesinde yalnızca ayıplı ifa durumu için kredi verenin de sorumluluğu düzenlenmiş ancak geç ifa, ifa etmeme gibi durumlarda tüketiciyi koruyan bir düzenleme yapılmamıştır. Bu nedenle tüketici kredi borcunu ödemeye

¹¹ **Enginer**, Umut Ozan, Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2015, s. 84- 85.

¹² **Gezder**, s. 34.

¹³ **Üzeler**, s. 22; **Gezder**, s. 34.

¹⁴ **Kılınç**, s. 73; **Üzeler**, s. 24; Siemens Financial Service, DaimlerChrysler-Bank, Renault Financements&Service, Volkswagen Doğu Tüketici Finansmanı A.Ş., Koç Fiat Tüketici Finansmanı A.Ş., Mercedes- Benz Finansman Türk A.Ş. gibi şirketler bu amaçla kurulmuş olan finansman şirketlerine örnektir.

¹⁵ **Aslan**, s. 209- 210; **Üzeler**, s. 24- 26; **Çabri**, Sezer: Konut Finansmanı Sözleşmeleri, Doktora Tezi, İstanbul, 2010, s. 174.

mecbur kalmaktaydı. 2003 yılında yapılan değişiklik ile bu sorun giderilmeye çalışılmış ve kredi veren ifa edilmeme ve geç ifa durumlarında da müşterek ve müteselsil olarak sorumlu tutulmuştur. Ayrıca bu değişikliklerle beraber konut finansmanı kapsamında da bağlı kredi düzenlenmiştir¹⁶.

B) Bağlı Kredi Sözleşmesinin Tanımı ve Görünüm Biçimi

1. Tanımı

Bağlı kredi sözleşmesi TKHK. m.30/I'e göre; finansman şirketi tarafından belirli bir mal veya hizmetin alınması şartıyla tüketiciye verilen ve bu sözleşme ile objektif olarak ekonomik birlik kurulan tüketici kredisi olarak tanımlanmıştır. Objektif olarak ekonomik birliğin olduğu haller ise aynı maddenin ikinci fıkrasında belirlenmiş olup; satıcı veya sağlayıcının tüketici için krediyi finanse ettiği, tüketicinin üçüncü bir tarafça finanse edilmesi durumunda, kredi verenin kredi sözleşmesinin imzalanması veya hazırlanması ile ilgili olarak satıcı veya sağlayıcının hizmetlerinden yararlandığı veya belirli bir mal veya hizmetin verilmesinin kredi sözleşmesinde açıkça belirtildiği durumlarda objektif olarak ekonomik birliğin ve bağlı kredinin varlığı kabul edilir¹⁷.

Bağlı kredi de üç taraflı¹⁸ bir ilişki bulunmakta olup tarafları; tüketici, kredi veren, satıcı veya sağlayıcıdır. Kredi veren ile satıcı/ sağlayıcı arasında

¹⁶ **Üzeler**, s. 39- 44; **Öztek**, Selçuk, Genel Olarak Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredilerinde Kişisel Teminatlar, Bankacılar Dergisi, S. 67, 2008, s. 9.

¹⁷ **Karakocalı**, Ahmet/ **Kurşun**, Ali Suphi, Tüketici Hukuku, İstanbul, 2015, s. 111; **Çabri**, Kanun Şerhi, s. 461; **Zevkliler**, Aydın/ **Özel**, Çağlar, Tüketicinin Korunması Hukuku, Ankara, 2016, s. 257- 258; **Aydoğdu**, Murat, Tüketici Hukuku Dersleri (Tüketici), Ankara, 2015, s. 251- 252; **Yılmaz**, Abdülhamit, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Belirli Süreli Tüketici Kredisi Sözleşmeleri (Belirli Süreli), Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2017, s. 50-52; **Akkaya**, Yakup/ **Tepeli**, Hasan, Bankacılar Dergisi, S. 104, 2018, s. 58; **Özel**, Çağlar, Tüketicinin Korunması Hukuku (Tüketici), 5. Baskı, Ankara, 2019, s. 199-201.

¹⁸ YHGK, E. 2013/2294, K. 2015/2330 ‘‘Bir başka deyişle bağlı krediler kural olarak üç taraflı bir hukuki ilişki kuran bir yapılanmayı ifade etmektedir. Söz konusu üç taraflı ilişkinin tarafları tüketici, mal satıcısı/hizmet sağlayıcısı ve kredi verendir. Bu üç taraflı ilişkide kural olarak birbirinden hukuken bağımsız en az iki sözleşme bulunur. Bu sözleşmelerden ilki satıcı/sağlayıcı ile tüketici arasında kurulan mal/hizmet temini sözleşmesi iken, ikinci sözleşme, tüketicinin satıcı/ sağlayıcı ile kurduğu sözleşmeyi finanse etmek üzere krediyi veren ile kurduğu kredi sözleşmesidir. Bu iki sözleşmenin yanı sıra bağlı tüketici kredileri kapsamında ortaya çıkan ilişkide genelde satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında yapılan bir ‘‘çerçeve sözleşme’’ kapsamında yer alan bu üç

bir çerçeve sözleşme¹⁹, tüketici ile kredi veren arasında tüketici kredisi sözleşmesi, tüketici ile satıcı/ sağlayıcı arasında ise mal/ hizmet teminine ilişkin bir satış sözleşmesi kurulmaktadır²⁰. Ve bu kredi türünde tüketici, mal veya hizmeti temin ettiği satıcı/sağlayıcıdan kredi almayıp, onunla arasında anlaşma olan kredi verenden kredi almaktadır. Kredi veren tarafından genellikle tüketiciye nakit olarak bir ödeme yapılmamakta, satıcı sağlayıcıya bu para transfer edilmektedir. Tüketici ise taksitlerini kredi verene ödemektedir²¹. Bağlı kredinin esas amacı da satıcı/sağlayıcının, tüketiciyi cazip faiz imkanları gibi fırsatlarla arasında bir anlaşma olan kredi verene yönlendirdiği durumlarda kredi sözleşmesi ile satış sözleşmesi arasında bağlantı kurarak tüketiciyi korumaktır²².

tarafın hepsi arasında bir ilişki bulunmaktadır ve kredi veren ile satıcı/sağlayıcı arasındaki ilişki nedeniyle tüketici belirli bir marka malı almaya ya da belirli bir kişiyle sözleşme yapmaya yönlendirilmektedir. Tüm bu hallerde bağlı kredi ilişkisi kapsamında kurulan bu kredi sözleşmesine “bağlı kredi sözleşmesi” adı verilmektedir.”

(<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, 04.05.2020).

E.T.

¹⁹ Y. 13. HD T.19.06.2019, E. 2016/15091, K. 2019/7454 “Somut olayda, davalı şirket ile davalı banka arasında davaya konu proje için protokol akdedilmiş olduğu ve müteahhitten protokol kapsamında bankaya davacının muhtemel borçlarına karşılık garantör taahhütnamesi verdiği, müteahhit ile davacı arasında akdedilmiş olan satış vaadi sözleşmesinin 26.maddesinde de daire bedelinin 80.000,00 TL’sinin kredi ile ödeneceği hüküm altına alınmıştır. Davalı banka, mahkemenin davacıya kullandırılan kredinin niteliğine ilişkin müzekkeresine 03.11.2015 tarihli dilekçe ile davalı şirket ile yapılan sözleşmenin bağlı kredi olduğunu bildirmiştir. Bu durumda, davalı inşaat şirketinden taşınmaz satın alan davacıya davalı banka tarafından kullandırılan kredinin niteliği itibarıyla bağlı kredi olduğu anlaşılmaktadır.” (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> , E.T. 10.05.2020).

²⁰ **İnal**, H. Tamer, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Hazırlanmış Tüketici Hukuku, 3. Baskı, Ankara, 2014, s. 795; **Tiryaki**, Faik Metin, Tüketici Kredisi Sözleşmesinde Kredi Kurumunun Hukuki Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004, s. 40- 41; **Yılmaz**, Mahmut, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Göre Tüketici Kredisi Sözleşmesi (Tüketici Kredisi), Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2017, s. 31- 32. **Aslan**, 175- 176; **Akipek**, Tüketici Kredisi, s. 182; **Öztek**, s. 8; **Yenice Özgöz**, Hava, Bağlı Tüketici Kredilerinde Bankanın Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019, s. 6-8; **Yılmaz**, Belirli Süreli, s. 54- 56.

²¹ **Aydoğdu**, Tüketici, s. 252.

²² **Karakocalı/Kurşun**, s. 111; **Aydoğdu**, Tüketici, s. 252- 253.

2. Görünüm Biçimi

Bağlı tüketici kredisi sözleşmesinin görünüm biçimleri doktrinde farklı şekillerde belirlenmiş olmakla beraber hâkim görüş bağlı tüketici kredisinin iki şekilde ortaya çıktığı görüşündedir. Bunlardan ilki olan tedarik kredisi; kredi verenin belirlediği bir malın alınması veya hizmetten yararlanılması amacıyla verilen kredidir. Diğeri ise tüketicinin kredi verenin belirlemiş olduğu satıcı/sağlayıcı ile sözleşme yapması şartıyla verilen finanse edilmiş taksitle satış sözleşmesidir. Fakat tedarik kredisinin bağlı kredi olup olmadığı doktrinde tartışmalıdır²³.

Bağlı kredi sözleşmesinde tüketici, kredi verenin kendisine sağladığı kredi imkanından kredi verenin belirlediği bir malı edinmek veya bir hizmeti temin etmek kaydıyla yararlanabilir. Burada ikili bir ilişki bulunmakta olup kredinin taraflarını kredi veren ve tüketici oluşturmaktadır. Tedarik kredisinde kredi veren ve satıcı/sağlayıcı arasında herhangi bir sözleşme de bulunmamaktadır²⁴. Bu sözleşme için önemli olan mal veya hizmetin hangi satıcı/sağlayıcı tarafından tedarik edildiği değil, alınan mal veya hizmetin içeriği ve bunun kredi veren tarafından belirlenmesidir²⁵.

Bağlı kredilerde satıcı/sağlayıcı ile kredi verenin müteselsil sorumlu tutulmuş olmasının temelinde bağlı kredi ilişkisinin bu iki tarafın iş birliği içinde davranarak tüketicinin yükümlülüğünü arttırmalarının önüne geçmektir. Ancak tedarik kredilerinde bu iş birliği bulunmayıp; kredi veren hangi mal veya hizmetin temin edileceğini belirlemekte, bu mal veya hizmetin kimden temin edileceğine ilişkin bir müdahalesi bulunmamaktadır. Tedarik kredilerinde esasında bağlı kredilerde olduğu gibi bir iş birliği bulunmamaktadır. Bu nedenle kredi verenin tüketiciyi satıcı/sağlayıcı seçimi hususunda sınırlamadığı tedarik kredisinde, kredi verene müteselsil sorumluluk yüklemek ağır bir yükümlülüktür²⁶. Dolayısıyla tedarik kredilerinin bağlı kredinin türü olarak incelenmiş olması, bu sebeplerle eleştirilmiştir. Nitekim o dönemde yürürlükte olan 87/102 sayılı direktifte tedarik kredisi, bağlı kredi olarak düzenlenmemiştir. 2003 yılında kanunda da

²³ **Akipek**, Tüketici Kredisi, s. 180, **Çabri**, Şerh, s. 462; **Üzeler**, s. 39-41; **Kılınc**, s. 80.

²⁴ **Akipek**, s. 180; **Üzeler**, s. 41; **İnal**, s. 794

²⁵ Mal veya hizmet tedarikinin kimden yapılacağı tüketicinin inisiyatifindedir. Bkz. **Akipek**, s. 181; **Özyılmaz**, Gülşen, Konut Finansmanı (Mortgage) Sözleşmesi Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Bir İnceleme, Ankara, 2009, s. 53; **Öztek**, s. 9; **Üzeler**, s. 41.

²⁶ **Akipek**, s. 299; **Üzeler**, s. 40.

yapılan değişiklikle; kredinin bağlı kredi sayılması için belirli marka bir mal veya hizmet alınması gerektiği şeklinde düzenleme yapılmıştır. Yapılan bu değişiklikten sonra doktrinde bir görüş tedarik kredisinin bağlı kredi olmaktan çıktığını savunurken bir görüş ise tedarik kredisinin tamamen bağımsız bir kredi olduğu görüşündedir²⁷.

Kanun koyucunun kredi vereni müteselsil sorumlu yapmasındaki amaç; kredi veren ile satıcı/sağlayıcı arasında kurulmuş olan çerçeve sözleşme ve aralarında oluşan ekonomik birliğe karşı tüketiciyi korumaktır. Nitekim ekonomik birliğin oluşması için; kredi veren ve satıcı/sağlayıcı arasında bir sözleşmenin olması gerekliliği açıkça belirtilmiştir (TKHK. m. 30/V). Yargıtay da bu kanun hükmünü destekler nitelikte karar vermiştir²⁸. Bu nedenlerle marka belirtilmeden, belirli bir malın veya hizmetin temin edilmesi için verilen tedarik kredileri bağlı kredi sayılmayacaktır²⁹.

Uygulamada ise bağlı kredi sözleşmeleri genellikle finanse edilmiş taksitle satış şeklinde yapılmakta olup; doktrinde bu sözleşmelerin bağlı kredi kapsamında olduğu hususunda bir tartışma bulunmamaktadır. Finanse edilmiş taksitle satışta, kredi veren tüketiciye belirli bir satıcı veya sağlayıcıyla sözleşme yapması koşuluyla kredi vermektedir. Finanse edilmiş taksitle satışta kredi veren, tüketicinin belirli bir mal veya hizmeti hangi satıcı/sağlayıcıdan alacağını belirlemektedir. Hatta bu durumlarda bazen tüketicinin kredi finans kurumuna dahi gitmesine gerek olmaksızın formları satıcı/sağlayıcının yerinde imzalayarak kredi çekme imkanına sahip olurlar. Kredinin tüketiciye ödenmesine bir engel olmasa da bazen tüketicinin kredi üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunma imkânı dahi kalmadan kredi, doğrudan satıcı/sağlayıcıya yönlendirilmektedir³⁰.

²⁷ **Öztek**, s. 9.

²⁸ Y. 13. HD. T. 17.06.2010, E. 2009/14602, K. 2010/8840 “Kredi veren kuruluşun verdiği kredinin bağlı kredi sayılabilmesi için, kredi verenin tüketici kredisini belirli marka, bir mal veya hizmet satın alması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi gerekir. Bu koşulları taşımayan tüketici kredisinin bağlı kredi olarak kabulü olanaksızdır. Davacı ile davalı arasında yapılan kredi sözleşmesinde satın alınacak malın herhangi bir özelliği belirtilmediği gibi, satıcı ismi de belirtilmemiştir. Kredi tutarı davalının hesabına aktarıldıktan sonra onayı ile satıcı firmaya havale edilmiştir. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, davacı bankanın davalıya kullandığı kredinin bağlı kredi niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır.” (Sinerji Mevzuat Bankası)

²⁹ **Aslan**, s. 176.

³⁰ **Çabri**, Şerh, s. 463; **Aydoğdu**, Tüketici, s. 253; **Üzeler**, s. 64- 65; **Akipek**, s. 158-160.

Finanse edilmiş taksitle satım sözleşmesinde kredi sözleşmesi ve satım sözleşmesi bir arada ekonomik birlik oluştursalar bile bu sözleşmeler aslında hukukten birbirlerinden bağımsız sözleşmelerdir. Ancak bu sözleşmeler yine de biri olmadan diğeri kurulamayacağı için bir arada finanse edilmiş taksitle satım sözleşmesini oluştururlar³¹.

C) Bağlı Kredi Sözleşmesinin Unsurları

Bağlı kredinin kanundaki tanımından hareketle üç unsurdan söz etmek mümkündür. Bu unsurlar; tüketicinin bir malın veya hizmetin finansmanı için kredi verenle kredi sözleşmesi yapması, tüketicinin satıcı ile yaptığı satış sözleşmesi ile kredi sözleşmesi arasında ekonomik birliğin bulunması ve satıcı ile kredi veren arasında bir mal veya hizmetin tedarikine ilişkin çerçeve sözleşmenin yapılmasıdır³². Bu üç durumdan birinin bulunması halinde satış sözleşmesiyle kredi sözleşmesi arasında ekonomik birliğin bulunduğu kabul edilmektedir. Uygulamada bağlı tüketici kredilerinde en çok kullanılan ise, kredi sözleşmesinde belirli bir mal veya hizmetin alınması için tüketici kredisi verildiğinin sözleşmede yazıldığı yöntemdir.

Bağlı kredinin görüldüğü bir diğerk durum TKHK. m. 35 ile düzenlenmiş olup, konut finansmanı sözleşmelerine ilişkin bağlı kredilerdir. Bu düzenlemede m. 30'da verilmiş olan tanıma bağı kalınmış buradaki ekonomik birliktelik halleri konut finansmanı için verilen kredilerde de geçerli olacaktır³³.

Kanuni düzenlemelerin yanında Yargıtay da karar vermiş olduğu dosyalarda bağlı krediler için belirleyici olacak bazı hususlara belirlemiştir. Tüketici eğer satıcıdan kredi talebinde bulunursa, satıcının tüketiciyi kredi verene yönlendireceğine ilişkin protokolün bulunması³⁴ bağlı krediyi gösteren

³¹ **Akipek**, s. 161.

³² **Üzeler**, s. 62; **Kılınc**, s. 84; **Akipek**, Tüketici Kredisi, s. 184.

³³ **Haznedar**, İbrahim Murat, 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Bankacılık Uygulamaları Bakımından Getirdiği Yenilikler, İBD, C. 88, S.3, 2014, s. 20; **Yener**, Mehmet Deniz, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Taksitle Satış Sözleşmesi, Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, C.7, S.13, 2015, s. 420.

³⁴ Y. 13. HD T. 13.09.2014, E. 2013/22234, K. 2014/3709 "...davalılar arasında düzenlenen 31.5.2006 tarihli protokolde de tüketicilerin kredi talep etmesi halinde bankaya yönlendirileceği yönünde düzenlemeler mevcuttur. Bu durumda Dairemizin dava konusu yapı ile ilgili aynı hususta verdiği emsal kararları da dikkate alındığında kullanılan kredinin 4077 Sayılı Kanun'un 10/5 maddesi gereğince bağlı kredi olduğunun kabulü gerekir."

hususlardan biridir. Satış sözleşmesinde, broşürlerde kredi verenin de adının geçtiği ve kredi verenle satıcı arasında çerçeve sözleşmenin bulunduğu³⁵ durumlarda da bağlı kredinin varlığı kabul edilir. Satış vaadi sözleşmesinde bankanın kredi veren tarafı olarak belirtilmiş olması³⁶, tüketicinin bankadan aldığı krediye satıcının kefil olmuş olması³⁷ da Yargıtay kararlarında bağlı krediyi işaret eden durumlar olarak görülmüştür. Kredi verenin tüketici

(<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 13.05.2020).

³⁵ YHGK T. 23.20.2015, E. 2013/13- 2431, K. 2015/234 ‘‘ Davalılar arasında 31/05/2006 tarihinde imzalanan protokolde ‘‘İşbu protokol Muscan Yapı San. İnş. Tic. A.Ş. tarafından gerçekleştirilmekte olan Palmiye Konakları konut projesi kapsamında konut satış sözleşmesi ile satış yapılacak gayrimenkulleri satın alacak kişilerin satış bedelinin belirli bir kısmı için bankadan kredi talep etmesi halinde kredi tahsis ve kullanım koşulları ile satıcı ve banka arasındaki ilişkilerin ve tarafların karşılıklı sorumluluklarının belirlenmesi amacıyla akdedilmiştir. Bu sözleşmeye ek olarak her alıcı ile banka arasında ayrı bir sözleşme yapılacak olup banka ve alıcı arasında yaşanabilecek her türlü ihtilafta bankanın söz konusu sözleşmelerdeki hakları saklı kalmak şartı ile öncelikle bu protokol hükümleri uygulanacaktır. Kredilendirme işlemleri amacıyla firmanın satış ve pazarlama ofisinde bankanın stant açması ve bankanın gerekli gördüğü sayıda elamanını hazır bulundurmasına imkân taniyacaktır’’ şeklindeki düzenlemenin yer aldığı, yine 2/a maddesinde kredi talep eden alıcıların firma tarafından bankaya yönlendirileceğinin belirtildiği görülmektedir. Öte yandan yüklenici firmanın ilan ve reklam afişlerinde davalı bankanın logosuna da yer verildiği anlaşılmaktadır. Bu durumda kullanılan kredinin bağlı kredi olduğunun kabulü gerekir.’’ (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 13.05.2020).

³⁶ Y. 13. HD T. 04.06.2015, E. 2014/25922, K. 2015/18106 ‘‘ davacının davalı ...ile imzalamış olduğu taşınmaz satış vaadi ve borçlanma sözleşmesinde, davalı Bankanın banka olarak gösterilmesi, davalılar arasında düzenlenen tarihsiz protokolde de tüketicilerin ...kapsamında kredi talep etmesi halinde davalı bankaya yönlendirileceği ve satıcı davalı ...nin de bu kredilere teminat vereceği yönünde düzenlemeler bulunması, tanıtım broşürlerinde davalı bankanın adının da yer alması dikkate alındığında davacının kullandığı kredinin 4077 Sayılı Kanun’un 10/5 maddesi gereğince bağlı kredi olduğunun kabulü gerekir.’’ (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 13.05.2020).

³⁷ Y. 13. HD T. 07.05.2014, E. 2013/14049, K. 2014/14680 ‘‘ Mahkemece, davalı bankadan alınan kredinin bağlı kredi olmadığı gerekçesiyle dava reddedilmiş ise de davacının davalı bankadan kullandığı kredi sözleşmesine satıcı firmanın kefil olması alınan kredinin bağlı kredi olduğunu doğrulamaktadır.’’ (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 13.05.2020).

kredisini verirken belirli bir mal veya hizmetin, belirli bir satıcı/sağlayıcı tarafından sağlanması şartıyla krediyi vermesi³⁸, kredi sözleşmesinde satın alınacak malın bir özelliği ve satıcı/sağlayıcının isminin belirtilmiş olması³⁹ gibi durumların bir kredinin bağlı kredi olup olmadığının belirlenmesinde yardımcı hususlar olduğu belirtilmiştir. Kararlar incelendiğinde görüldüğü üzere Yargıtay bağlı kredinin varlığını tespit ederek somut olayın özelliklerine göre hareket etmiştir. Olayda kredi veren ve satıcı/ sağlayıcı arasında bir iş birliği olduğuna işaret edebilecek durumları bağlı kredinin varlığı için belirleyici unsurlar olarak kabul etmiştir.

1. Bir Malın veya Hizmetin Finansmanı

TKHK. düzenlemesine göre bağlı kredinin ilk unsuru, kredinin belirli marka bir mal veya hizmetin temin edilmesi şartıyla verilmesidir. Bu unsur 2003 yılından önce Kanunda belirli bir mal veya hizmetin karşılanması olarak ifade edilmiş; fakat bu ifade tedarik kredilerinin de bağlı kredi olarak nitelendirilmesine sebep olduğu için eleştirilmiştir. Eski kanun m. 10/V hükmünde yapılan değişikliklerle bu hüküm belirli marka bir mal veya hizmetin satın alınması olarak değiştirilmiştir⁴⁰. Otomobil kredisi, konut kredisi gibi

³⁸ Y. 13. HD T. 08.06.2018, E. 2018/3276, K. 2018/6789 “... kredi veren kuruluşun verdiği kredinin bağlı kredi sayılabilmesi için, kredi verenin tüketici kredisini belirli marka, bir mal veya hizmet satın alması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi gerekir. Bu koşulları taşımayan tüketici kredisinin bağlı kredi olarak kabulü olanaksızdır. Somut olayda, davacının konut satın almada kullanmak üzere davalı bankadan kredi kullandığı sabit olup, hüküm kurulurken, herhangi bir inceleme ve araştırmaya bağlı kalınmaksızın kullanılan kredinin bağlı kredi olduğu kabulü ile sonuca gidildiği görülmektedir. Hal böyle olunca mahkemece; eldeki dosyada kullanılan kredinin niteliği üzerinde durulmalı ve bağlı kredi olması halinde bankanın sorumluluğunun kapsamı belirlenmeli, sonucuna göre karar verilmelidir.” (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 13.05.2020); Y. 13. HD T.15.12.2014, E. 31740, K. 2014/40214, (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 13.05.2020).

³⁹ Y. 13. HD T. 25.02.2016, E. 2014/48320, K. 2016/5944 “ Davacının konut satın almada kullanmak üzere davalı bankadan kredi kullandığı sabittir. Davacı ile davalı arasında yapılan kredi sözleşmesinde satın alınacak malın herhangi bir özelliği belirtilmediği gibi, satıcı ismi de belirtilmemiştir. Konut satış sözleşmesi ve broşürlerde de davalı bankanın adı hiç geçmemiştir. Öyle olunca bankanın davacıya kullandırdığı kredinin bağlı kredi niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır.” (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 13.05.2020).

⁴⁰ Yenice Özgöz, s. 12.

tedarik kredilerinin bağlı kredi olarak kabul edilip edilemeyeceği hususu eski kanun döneminde tartışmalı bir husus olup doktrinde farklı görüşler benimsenmiştir. Bir görüşe göre tedarik kredisini de bağlı kredi olarak kabul edilirken, bir başka görüş ise tedarik kredisinin bağlı kredi olarak kabul edilemeyeceği görüşündeydi. Tedarik kredisini bağlı kredi olarak kabul eden görüşün bir kısmı yeni kanun düzenlemesinin bu durumu değiştirmedeği görüşünü benimsemiştir. Ancak tedarik kredisinde tüketici mal veya hizmetin hangi satıcı veya sağlayıcıdan temin edeceği hususunda serbest olduğu için tedarik kredilerinin bağlı kredi olarak sayılamayacağı görüşü daha makul bir görüş olup, TKHK. m. 30/V ve Yargıtay⁴¹ kararları da tedarik kredilerinin bağlı kredi sayılmayacağı görüşündedir⁴². TKHK.'ya göre kredinin belirli bir mal veya hizmetin finansmanını sağlıyor olması aranan bir şarttır ancak tek başına yeterli değildir. Aynı zamanda kredi sözleşmesinin objektif olarak ekonomik birlik de oluşturması gerekmektedir. Mal veya hizmetin markası açıkça belirtilmiş olması ekonomik birliğin varlığının bir göstergesidir. Fakat açıkça belirtilmiş olması şart olmayıp ayrıca ekonomik birliğin varlığı ispat edilirse bu durumda kredinin bağlı kredi olduğu kabul edilecektir⁴³.

2. Ekonomik Birlik Kavramı

Bağlı kredi sözleşmesi için gerekli olan bir diğer unsur satış sözleşmesiyle kredi sözleşmesi arasında objektif olarak ekonomik birliğin kurulmuş olmasıdır⁴⁴. Esasında satış sözleşmesi ve kredi sözleşmesi biri diğerinin yapılması şartına bağlı olarak yapılmakta ve tarafların iradeleriyle bir ekonomik birlik kurulmuş olur. Ekonomik birliğin varlığını belirlememiz sağlayacak hususlar ise TKHK. m. 30/II ile açıklanmış olup; satıcı sağlayıcının tüketici için krediyi finanse etmiş olması durumunda, krediyi

⁴¹ Y. 13. HD. T.17.06.2010, E. 2009/14602, K. 2010/8840, Sinerji Mevzuat Bankası.

⁴² **Kapağan**, Gönül, Bağlı Tüketici Kredileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004, s.43 (<http://acikarsiv.ankara.edu.tr>, E.T. 11.05.2020); Bkz. s.8; **Çabri**, Şerh, s. 586, **İnal**, s. 794; **Yenice Özgöz**, s. 12- 13.

⁴³ Yargıtay'ın dar anlamda yorumla tersi yönde verdiği kararı da bulunmaktadır: Y.13.HD. T. 19.10.2015, E. 2015/29827, K. 2015/30307 “Davacı ile davalı arasında yapılan kredi sözleşmesinde satın alınacak malın herhangi bir özelliği belirtilmediği gibi, satıcı ismi de belirtilmemiştir. Davalılar arasında bir sözleşme olmadığı gibi, broşürlerde de davalı bankanın adı hiç geçmemiştir. Öyle olunca bankanın davacıya kullandığı kredinin bağlı kredi niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır.” şeklinde hükmedilmiştir.”

(<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>,

T.

13.05.2015); **Yenice Özgöz**, s. 13- 14; **Üzeler**, s. 63.

⁴⁴ **Zevkililer/Özel**, s. 464.

üçüncü bir taraf finanse ediyorsa kredi verenin kredi sözleşmesiyle ilgili satıcı/sağlayıcının hizmetlerinden yararlanıyorsa⁴⁵, kredi sözleşmesinde açıkça belirli bir mal veya hizmetin temini için verildiği belirtilmişse” bu durumlardan en az biri bulunuyorsa ekonomik birliğin varlığı kabul edilir⁴⁶.

Satıcı veya sağlayıcı, krediyi tüketici için finanse ediyorsa aynı zamanda kredi veren konumundadır. Kredi sözleşmesi ve satış sözleşmesinin tarafları aynı olmakla beraber farklı iki sözleşme vardır ve bu işlemler birbirinden ayrılmaktadır. Satıcı/sağlayıcı kredi sözleşmesinde kredi veren

⁴⁵ YHGK, T. 18.04.2019, E. 2017/623, K. 2019/488 ‘‘ Somut olayda, davalı Banka ile dava dışı yüklenici firmaların oluşturduğu adi ortaklık arasında imzalanan 01.03.2008 tarihli protokolde yükleniciden dava konusu proje çerçevesinde satın alınacak konutların finansmanı için kredi verilmesi şartları kararlaştırılmış, bu doğrultuda dava dışı yüklenicinin 02.11.2009 tarihli yazısı ile davalı Bankadan ‘‘Bankanız ile imzalamış olduğumuz 01.03.2008 tarihli protokol koşullarında alıcımız Sn. ...’a Bankanızca da uygun görülmesi halinde konut kredisi açılmasını’’ istemiştir. Bunun yanı sıra davalı Bankanın internet sitesinde (www.buyukkirmiziev.com) Tulip Turkuaz Projesinin anlaşmalı konut projeleri arasında gösterilmiş, ‘‘projeye özel faiz oranları ve avantajlı ödeme koşulları’’ için Banka şubelerinin yanı sıra proje satış ofisinde bulunan standartlardan da kredi başvurusu yapılabileceği ilan edilmiş, yine projenin internet adresinde (www.tulipturkuaz.com) yer alan proje tanıtımlarında ‘‘Kredi anlaşması yapılan Akbank ve Denizbank ile yüzde 1 peşinat ile 120 aya kadar kredi kullanılabilir’’ şeklinde reklam yapılmıştır. Dosya kapsamındaki tüm bu deliller yukarıda yapılan açıklamalar ışığında değerlendirildiğinde, davacı tüketicinin davalı Banka ile imzaladığı kredi sözleşmesinin 4077 sayılı TKHK.’nın 10/5 maddesi hükmüne göre bağlı kredi mahiyetinde olduğu ve Banka’nın anılan Kanun’da öngörülen çerçevede ayıptan dolayı tüketiciye karşı sorumluluğunun bulunduğu açıktır.’’ (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 07.05.2020).

Y.13. HD. T. 07.04.2016, E. 2015/13797, K. 2016/9896 ‘‘ Dosya arasında bulunan davacı bankanın internet sitesinde yer alan ilan metninde, projeye dair bilgilerin yer aldığı, kredi başvurusunun yapılabileceği şubelerin gösterildiği, ayrıca projenin satış ofisindeki... standında da kredi başvurusu yapılabileceği belirtilmektedir. Daha da önemlisi Dairemizin davaya konu yapı ile ilgili aynı hususta verdiği emsal kararları da kullanılan kredinin bağlı olduğu yönünde olup, mahkemece, davalı bankanın da kullandığı kredi miktarı ile sınırlı olarak sorumlu olduğu gözetilerek bu doğrultuda bir karar verilmesi gerekirken yanlış değerlendirme ve yazılı gerekçe ile asıl davanın kabulüyle birleşen davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir.’’ Sinerji Mevzuat Bankası.

⁴⁶ **Ünlütepe**, Mustafa, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Taksitle Satış Sözleşmesi, Ankara Barosu Dergisi, S.2, 2014, s. 324- 325; **Yener**, Mehmet Deniz, s. 420; **Akkayan Yıldırım**, s. 269; **Çabri**, Şerh, 364- 365.

konumunda olup bu sözleşmede kredi veren yükümlülüklerini taşıırken; satış sözleşmesinde ise satıcı/sağlayıcı yükümlülüklerini taşımaktadır⁴⁷.

Ekonomik birliğin bulunduğu kabul edildiği bir diğer durumda ise satış sözleşmesi üçüncü kişi tarafından finanse edilmektedir. Kredi veren, kredi sözleşmesinin hazırlanması veya imzalanmasıyla ilgili olarak satıcı veya sağlayıcının hizmetlerinden faydalanmaktadır. Tüketici, satıcı veya sağlayıcı ile mal veya hizmet edinimi hususunda anlaşır, kredi sözleşmesi ise satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında yapılan protokol çerçevesinde yapılmaktadır. Bu durumda kredinin finansmanını kredi veren sağlar ancak satıcı/sağlayıcı burada kredi veren adına ve hesabına hareket ederek kredi sözleşmesi sürecini de yürütmektedir. Doktrin bağlı kredinin bu şekilde yapılması durumunda satıcı/sağlayıcının bankanın doğrudan temsilcisi olduğu görüşündedir (TBK. m. 40)⁴⁸. Kredi sözleşmesine ilişkin belgelerin satış sözleşmesinin beraberinde satıcı tarafından tüketiciye verilmiş olması, tüketicinin satıcı/sağlayıcı ile hem satış hem kredi sözleşmesine ilişkin görüşmeler yapması ve iki sözleşmeyi de imzalaması gibi durumlar kredi verenin satıcı/ sağlayıcı tarafından doğrudan temsil edildiği durumlardır⁴⁹.

Kanunda yer alan ifade dar yorumlanmayıp; yalnızca kredi sözleşmesinin hazırlanması ve imzalanması için kredi verenin satıcı/sağlayıcının hizmetlerinden yararlanabileceği anlaşılmalıdır, hüküm geniş olarak yorumlanmalıdır⁵⁰. Nitekim uygulamada da satıcı/sağlayıcının işyerinde banka personeli için bir alan oluşturulduğu, burada bulunan sözleşmelerle tüketicilere kredi kullandırıldığı görülmektedir. Böylece tüketici hiç bankaya dahi gitmeden satıcı/sağlayıcının işyerinde kredi çeker. Yine satıcı/sağlayıcının online satış imkânı web sitesinde varsa tüketiciyi ilgili bankanın web sitesine yönlendirerek kredi imkânı sağlandığı görülmektedir⁵¹. Bu şekilde kullanılan krediler uygulamada mağaza içi

⁴⁷ Zevkliler/ Özel, s. 259; Çabri, Şerh, s. 465.

⁴⁸ Çabri, Şerh, s. 465; Kılınç, s. 89; Üzeler, s. 71; Yenice Özgöz, s. 20.

⁴⁹ Kılınç, s. 89; Üzeler, s. 71.

⁵⁰ Çabri, Şerh, s. 466.

⁵¹ Bankaların Destek Hizmeti Almalarına İlişkin Yönetmelik'in "Destek Hizmeti Alımına İlişkin Sınırlamalar" başlıklı 4. maddesinin 7. fıkrasının 2. cümlesinde yer alan hüküm "Bankalarca mevduat veya katılım fonu kabulü dışındaki faaliyetlerinden herhangi birinin pazarlanması konusunda destek hizmeti alınması durumunda, pazarlama faaliyetleri münhasıran ikinci el satış yapan yerler hariç olmak üzere oto bayilerinde, emlak ofislerinde, çağrı merkezleri kullanılarak, şube içerisinde hizmet sunularak veya internet, televizyon, telefon, elektronik hizmet

kredi, satış noktasından kredi, kolay kredi, kredi ekspres, alışveriş kredisi veya online alışveriş kredisi gibi çeşitli özel adlar altında da anılmaktadır. Bu durumlarda da satıcı/sağlayıcı ile banka arasında bir ekonomik birlik kurulduğu kabul edilmektedir⁵².

Kredi verenin satıcı ve sağlayıcının hizmetlerinden yararlandığı durumlarda satıcı/ sağlayıcı, kredi sözleşmesi yapılana kadar kredi veren adına hareket etmektedir. Kredi ilişkisinden kaynaklanan tüm hak ve borçlar ise kredi verenle tüketici arasında sonuçlarını doğuracaktır⁵³.

Kredi sözleşmesinde belirli bir mal veya hizmetin verilmesinin açıkça belirtilmiş olması da ekonomik birliğin varlığını gösterir. Bağlı kredinin bu şekilde yapıldığı durumda ise, kredi sözleşmesinde hangi mal veya hizmetin temin edileceği açıkça belirtilmiştir. Örneğin; kredi talep formunun ekinde, satışa konu mal, bu malın alınacağı şirketin gösterilmesi ve kredinin bu şirketten, belirlenen bir malın satın alınması için kullanılabilmesinin açıkça yazılması durumunda tüketici kredisi ve satış sözleşmesi arasında ekonomik birlikten bahsedilebilecektir. Bağlı kredi sözleşmesinin bu şekilde yapılmasının örneklerinden biri ise; kredi kartı ile taksitle cep telefonu alımına yasak gelmesi nedeniyle bazı satıcıların bir banka ile anlaşma sağlayıp cep telefonunun bedeli kadar kredi kullanırmak suretiyle; tüketicinin yine taksitli ödeme yaparak cep telefonu almasını sağlamasıdır⁵⁴. Kredi sözleşmesinde kredinin hangi amaçla verildiğinin, örneğin taşıt kredisi şeklinde belirtilmesi durumunda bu tedarik kredisi olup, ekonomik birliğin varlığına işaret eden bir durum değildir⁵⁵.

Bağlı kredi sözleşmesinde genellikle banka krediye ilişkin ödemeyi doğrudan satıcı/sağlayıcıya yapmaktadır. Fakat bu zorunlu bir husus olmayıp; tüketicinin satıcı/sağlayıcıya ödeme yapması koşuluyla tüketiciye de ödeme yapılabilir⁵⁶.

Bağlı kredi için satın alınacak mal veya hizmetin sözleşmede belirtilmiş olması eTKHK.'de bir ön şart niteliğinde kabul edilmişti. Fakat TKHK.'de ekonomik birliğin göstergelerinden biri olarak kabul edilmiştir.

birimleri ve mevzuat ile izin verilen diğer dağıtım kanalları yoluyla gerçekleştirilebilir.”

⁵² **Aydoğdu**, Tüketici, s. 253; **Kılınç**, s. 90; **Yenice Özgöz**, s. 20.

⁵³ **Çabri**, Şerh, s. 465; **Aydoğdu**, Tüketici, s. 253.

⁵⁴ **Kılınç** s. 91.

⁵⁵ **Yenice Özgöz**, s. 21.

⁵⁶ **Aydoğdu**, Tüketici, s. 252; **Çabri**, Şerh, s. 462.

Eski kanun döneminde verilen kararlarında malın adının yazılı olması hususunu Yargıtay çok geniş yorumlamıştır⁵⁷. Ancak ekonomik birliğin varlığı için ayrıca satıcı ile kredi veren arasında söz konusu mal veya hizmetin finanse edilmesine yönelik önceden bir sözleşmenin bulunması gerekir. Satıcı veya sağlayıcı ile kredi veren arasında hiçbir bağlantının bulunmadığı hallerde bağlı kredi sözleşmesinin varlığından söz edilemez. Yargıtay'ın da son dönemde verdiği kararlar bu yöndedir⁵⁸. Yargıtay yürürlükte olan TKHK döneminde belirli marka mal veya hizmet tedariki için belirli bir satıcı/sağlayıcı ile satış sözleşmesi şartı ile kredi verilmesini bağlı kredi olarak kabul etmektedir⁵⁹.

3. Satıcı/Sağlayıcı ile Kredi Veren Arasında Anlaşma

Bağlı kredi sözleşmesinin bir diğer unsuru, satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında mal veya hizmetin finansmanı için önceden yapılmış olan

⁵⁷ Y.13. HD. T. 22.11.2006, E. 2006/11331, K. 2006/15280 "...Somut olayda banka, verdiği krediyi 17.11.2003 tarihli proforma faturaya bağlı olarak vermiş olup, proforma faturada kredi ile alınan aracın '2004 Model Citroen C3 1.4. HDI 16V' marka ve modelli olduğu açıkça anlaşılmasına göre bağlı kredi kullandıran davalı bankanın da sorumlu tutulması gerekirken, bu davalı hakkında mahkemece yanlış değerlendirme sonucu ret kararı verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir." (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 12.05.2020).

⁵⁸ Y. 13. HD. T. 10.05.2017, E. 2015/19253, K. 2017/5759 "4077 Sayılı Yasanın 10/5 maddesi uyarınca, kredi veren kuruluşun verdiği kredinin bağlı kredi sayılabilmesi için, kredi verenin tüketici kredisini belirli marka, bir mal veya hizmet satın alması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi gerekir. Bu koşulları taşımayan tüketici kredisinin bağlı kredi olarak kabulü olanaksızdır. Davacının konut satın almada kullanmak üzere davalı bankadan kredi kullandığı sabittir. Davacı ile davalı arasında yapılan kredi sözleşmesinde satın alınacak malın herhangi bir özelliği belirtilmediği gibi, satıcı ismi de belirtilmemiştir. Konut satış sözleşmesi ve broşürlerde de davalı bankanın adı hiç geçmemiştir. Öyle olunca bankanın davacıya kullandırdığı kredinin bağlı kredi niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır." (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 09.05.2020).

⁵⁹ Y. 13. HD. T. 17.06.2010, E. 2009/14602, K. 2010/8840 "Davacı ise kendilerinin tüketici kredisini kullandırdıklarını, belirli bir satıcıdan araç alınması için yönlendirmedikleri gibi proforma faturaya istinaden kredi vermediklerini bildirmiştir. 4077 Sayılı Yasanın 10/5. maddesi uyarınca, kredi veren kuruluşun verdiği kredinin bağlı kredi sayılabilmesi için, kredi verenin tüketici kredisini belirli marka, bir mal veya hizmet satın alması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi gerekir. Bu koşulları taşımayan tüketici kredisinin bağlı kredi olarak kabulü olanaksızdır." Sinerji Mevzuat Bankası.

çerçeve sözleşmenin bulunmasıdır. TKHK. m. 30/V hükmüne göre satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında bu sözleşmenin bulunmaması durumunda bu kredi bağlı kredi sayılmaz⁶⁰.

TKHK. m. 30/V hükmü aslında aynı maddenin ilk iki fıkrası ile çelişmektedir. Bu düzenlemeye göre satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında ekonomik birlik bulunduğunu gösteren hususlar yeterli olmayıp, taraflar arasında bir sözleşme yapılmış olması şartı aranacak, bu sözleşme ispat edilmezse bağlı kredi sayılmayacaktır. Bu çelişkili hüküm doktrinde de tartışmalara yol açmış olup, bir görüş ekonomik birliğin oluşması için kredi veren ile satıcı/sağlayıcı arasında mutlaka bir çerçeve sözleşmesinin yapılmış olmasının gerekli olduğu yönündedir⁶¹. Bir başka görüşe göre ise kredi veren ve satıcı/sağlayıcının aralarında bir iş birliği olduğu, müşterilerini birbirlerine yönlendirdikleri anlaşılıyorsa, mutlaka yazılı bir sözleşme yapılmış olması aranmaz⁶². Yargıtay'ın da bu yönde vermiş olduğu kararı mevcuttur⁶³. Yargıtay'ın, ekonomik birlik unsurunu değerlendirirken, kredi sözleşmesi ve satış sözleşmesi arasındaki ilişkinin araştırılarak somut olarak ortaya konulması yönünde kararları bulunmakla beraber; bu konuda değerlendirme yaparken oldukça esnek davrandığı kararları da bulunmaktadır⁶⁴. Bir kararında tüketicinin, banka ve satıcı/sağlayıcının, arasında iş birliği varmış izleniminin oluşması sebebiyle bağlı kredinin varlığına hükmetmiştir⁶⁵. Kredi

⁶⁰ Y. 13. HD. T. 17.06.2010, E. 2009/14602, K. 2010/8840 ‘‘ Davacı ile davalı arasında yapılan kredi sözleşmesinde satın alınacak malın herhangi bir özelliği belirtilmediği gibi, satıcı ismi de belirtilmemiştir. Kredi tutarı davalının hesabına aktarıldıktan sonra onayı ile satıcı firmaya havale edilmiştir. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, davacı bankanın davalıya kullandırdığı kredinin bağlı kredi niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır.’’ Sinerji Mevzuat Bankası.

⁶¹ **Zevkililer/Özel**, s. 258; **Aydoğdu**, Tüketici, s. 90; **Çabri**, Şerh, s. 466.

⁶² **Yenice Özgöz**, s. 23.

⁶³ Y. 13. HD. T. 07.04.2016, E. 2015/13797, K. 2016/9896 ‘‘...Dosya arasında bulunan davacı bankanın internet sitesinde yer alan ilan metninde, projeye dair bilgilerin yer aldığı, kredi başvurusunun yapılabileceği şubelerin gösterildiği, ayrıca projenin satış ofisindeki ... standında da kredi başvurusu yapılabileceği belirtilmektedir. Daha da önemlisi Dairemizin davaya konu yapı ile ilgili aynı hususta verdiği emsal kararları da kullanılan kredinin bağlı olduğu yönünde olup...’’, Sinerji Mevzuat Bankası.

⁶⁴ Y.13. HD. T. 07.04.2016, E. 2015/13797, K. 2016/9896 , Sinerji Mevzuat Bankası.

⁶⁵ Y. 13. HD. T. 09.05.2017, E. 2015/14263, K. 2017/5657 ‘‘ Dosya içine sunulan Genel Kurul Toplantı Tutanağı vb. delillerden ve alınan tanık ifadelerinden anlaşılacağı üzere davalı bankanın M. şubesi yetkililerinin çeşitli tutum ve davranışlarıyla kredinin bağlı krediyimş ve bankayla inşaat şirketi arasında ilişki varmış intibakını uyandırdıkları sabittir. Davalı banka kendi personeli tarafından

sözleşmesi ve satış sözleşmesi arasında ilişkinin bulunduğu durumlarda çerçeve sözleşmenin bulunmasının şart olmadığı görüşü kanaatimce daha isabetli olup kanun hükmünün amacına hizmet eder niteliktedir.

II. BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMESİNİN HUKUKÎ NİTELİĞİ

Bağlı kredi ilişkisinde üç farklı sözleşme kurulmakta olup, öncelikle bu sözleşmeler arasında bulunan ilişkinin niteliği incelenmelidir. Bağlı tüketici kredisi kapsamında bulunan sözleşmelerden biri tüketici kredisi sözleşmesidir. 1995 yılında TKHK yürürlüğe girmeden önce tüketici kredisi sözleşmesi ve bağlı kredi sözleşmesine ilişkin herhangi bir kanuni düzenleme bulunmamaktaydı. Bu sebeple de tüketici kredisi sözleşmeleri ve bağlı kredi sözleşmelerinin hukuki niteliği tartışmalıydı⁶⁶. Doktrinde yer alan görüşlerden birine göre⁶⁷ bu sözleşme; 818 sayılı BK.'de düzenlenmiş olan faizsiz tüketim ödünç sözleşmesidir. Diğer görüş⁶⁸ ise tüketici kredilerinin isimsiz sözleşme olduğu görüşündedir. eTKHK.'de tüketici kredi sözleşmesinin düzenlenmesiyle beraber yine iki farklı görüş ortaya atılmıştır. İlk görüş⁶⁹, tüketici kredisine ilişkin aslî edim yükümlülükleri düzenlenmediği için bu sözleşmenin isimsiz sözleşme olarak kabul edilmeye devam edilmesi gerektiği kanaatindedir. Diğer görüş⁷⁰ ise bu sözleşmenin içeriğine ilişkin belirli düzenlemeler de yapıldığı için, niteliğine uygun düştüğü ölçüde tüketim ödünç sözleşmesi hükümlerinin uygulanmasının gerekli olduğu kanaatindedir. TKHK.'de tüketici kredileri kapsamlı bir şekilde düzenlendiği için isimli sözleşme olarak kabulleri mümkündür⁷¹.

Bağlı tüketici kredisinin hukuki niteliği, tüketici kredi sözleşmesinin hukuki niteliğinin doktrinde tartışmalı olmasıyla beraber tartışmalı durumdadır⁷². Bazı görüşler⁷³ bağlı kredinin ödünç sözleşmesi olduğu

yaratılan bu durumdan sorumlu olacağından, bu husus göz ardı edilerek, alınan kredinin bağlı kredi olmadığı benimsenmek suretiyle karar tesisi, usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.” Sinerji Mevzuat Bankası.

⁶⁶ **Kapağan**, s. 40.

⁶⁷ **Arkan**, s. 27; **Gezder**, s. 67.

⁶⁸ **Aslan**, s. 406; **Akipek**, Tüketici Kredisi, s. 217- 218.

⁶⁹ **Gezder**, s.67-68; **İnal**, s.309.

⁷⁰ **Akipek**, Tüketici Kredisi, s. 217-218.

⁷¹ **Akipek**, s. 218.

⁷² **Kalender**, Ahmet, Tüketicilerin Konut Edinmeleri Amacıyla Kurulan Kredi Sözleşmesi, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan, 2015, s. 77- 78.

⁷³ **Üzeler**, s. 81; **Kalender**, s. 78.

kanaatindeyken baskın olan görüş⁷⁴ ise bağlı kredinin bileşik sözleşme olduğu kanaatinde. Bileşik sözleşmede iki veya daha çok sözleşme bütün unsurlarıyla bir araya gelir, ancak bunlar bağımsız sözleşme niteliklerini korurken; varlık, geçerlilik ve işleyiş olarak birbirlerine bağlıdır. Bu sözleşmeler bir amaç için birbirlerine bağlı olup, birbirlerinin işlem temeli sayılırlar ve biri geçerli olmazsa diğeri de geçerli olmayacaktır. Bu sözleşmelerin geçerli olup olmadıkları ise her birinin niteliğine göre ayrı olarak değerlendirilir. Bileşik sözleşmelerde tarafların da mutlaka aynı olması gerekmemektedir. Bileşik sözleşmelerin iki özelliği olup, bunlardan biri sözleşmelerin hukuken bağımsız nitelikte olmaları, ikincisi ise bağımsız nitelikteki sözleşmelerin birbirlerine bağlı olarak, bütünlük gösterecek şekilde kurulmuş olmalarıdır⁷⁵.

Bağlı kredi sözleşmelerinde de üçlü bir ilişki meydana gelmektedir. Bu üçlü ilişki neticesinde çerçeve sözleşme, satış/hizmet sözleşmesi ve kredi sözleşmesi kurulmaktadır. Bu sözleşmeler nitelik olarak birbirinden bağımsız olup, nitelikleri değişmeksizin fonksiyonel olarak birbirlerine bağlanmışlardır⁷⁶. Bu özellikler itibariyle bağlı kredi sözleşmesinin bileşik sözleşme olarak kabul edilmesi mümkündür.

Ayrıca kredi veren tüketiciye kredi kullandırmakla yükümlü iken, tüketici ise bu krediyi faiziyle ödemekle yükümlüdür. Bu nedenle bağlı kredi sözleşmesi aynı zamanda tam iki tarafa borç yükleyen rızai bir sözleşmedir⁷⁷.

III. BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMESİNİN KURULMASI

Tüketici kredisi sözleşmeleri genellikle üç aşamada kurulurlar. İlk aşamada kredi veren, kredi sözleşmesinin ön hazırlığı olan sözleşme metnini ve başvuru formunu hazırlamaktadır. İkinci aşamada tüketici bu başvuru formunu doldurur ve bu başvuru üzerine tüketicinin kredi verilebilir olup olmadığı araştırılmaktadır. Bu araştırmalar sonucunda tüketicinin krediyi geri ödeme olanağına sahip olduğu belirlenir ve olumlu sonuç alınır; nihayet imzaların tüketici kredi sözleşmesi kurulur⁷⁸.

⁷⁴ Arkan, s.42; Çabri, Konut, s.175.

⁷⁵ Eren, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 20. Baskı, Ankara, 2016, s. 209-210; Aral, Fahrettin/Ayrancı, Hasan, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 11. Baskı, Ankara, 2015, 60; Üzeler, s. 86.

⁷⁶ Aral/ Ayrancı, s. 60- 61.

⁷⁷ Üzeler, s. 88; Kılınç, s. 106; “Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde iki taraf da birbirlerine karşı asli bir edim yüklenmekte ve bu edimler birbirlerinin sebep ve karşılığını oluşturmaktadır.” Eren, s. 211.

⁷⁸ Kapağan, s. 46; Üzeler, s. 108; Kılınç, s. 118- 119; Akipek, s. 219.

Bağlı tüketici kredileri de tüketici kredi sözleşmelerinin bir alt türü olduğu için yine bu üç aşamadan oluşmaktadır. Burada farklı olan husus kredi sözleşmesine, kredi verenle arasında bir anlaşma bulunan satıcı/sağlayıcının aracılık etmesidir. Hatta bazı durumlarda tüketici, satıcı/sağlayıcının işyerinde tüketici kredisi formunu doldurmakta ve bu form satıcı/sağlayıcı tarafından kredi verene iletilmektedir. Kredi veren yine tüketicinin krediyi geri ödeme durumunu araştırmakta ve sonucu tüketiciye bildirmektedir. Eğer bu araştırmalar olumlu sonuçlanırsa tüketiciye kredi sözleşmesi sunulmakta ve sözleşmenin imzalanmasıyla kredi sözleşmesi kurulmaktadır. Tüketici yine bu sözleşmeyi bankada yapabileceği gibi yine satıcı/sağlayıcının işyerinde de yapabilmektedir⁷⁹.

Konut finansmanı için de bağlı kredi sözleşmesi imzalanmakta ve bu durumda da tüketici, satıcı ile konut için görüşmeye gittiğine kendisine satıcının anlaşmalı olduğu banka veya finansman şirketlerinin kredi seçenekleri sunulmaktadır. Genellikle anlaşmalı olan kredi veren kurumlar, tüketiciye düşük faiz oranları gibi daha cazip fırsatlar sunmakta, bu nedenle de tüketiciler için daha tercih edilesi olmaktadır. Bu imkanla konut almak isteyen tüketici, genellikle önce konut temini için gerekli sözleşmeyi ardından da kredi sözleşmesini imzalamaktadır. TKHK. m. 33'e göre konut finansmanı kuruluşları, tüketiciye makul bir süre önceden sözleşme öncesi bilgilendirme formunu sunmakla yükümlüdür. Bu nedenle kredi veren, konut finansmanı için yapılacak bağlı kredi sözleşmelerinde tüketiciye makul süre önceden bilgilendirme formunu vererek bunu inceleme hakkını vermekle yükümlü tutulmuştur⁸⁰.

Borçlar hukukunun temeline göre sözleşmelerin tarafların yapacağı karşılıklı görüşmeler neticesinde yapılması esastır. Fakat bankaların tüm müşterileriyle teker teker görüşerek kredi sözleşmesi hazırlamaları çok ciddi bir zaman kaybına sebep olacaktır. Bu yüzden bağlı kredilerin de dahil olduğu pek çok kredi sözleşmesi için bankalar öncesinde standart sözleşme hazırlamakta ve tüketiciyle bu sözleşme imzalanmaktadır. Bunlar standart sağlama, süreci hızlandırma yönünden bankaya ciddi bir fayda sağlamaktadır⁸¹. Bankalar, bağlı kredi sözleşmelerini genelde önceden

⁷⁹ **Kılınç**, s. 119- 120; **Üzeler**, s. 109- 110

⁸⁰ **Üzeler**, s. 111- 112.

⁸¹ **Kılınç**, s. 123- 124; **Aydoğdu**, Murat, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda Düzenlenen Genel İşlem Koşullarının Kişi Bakımından Uygulama Alanı (Genel İşlem Koşulu), Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi, C.8, Özel Sayı, 2014, s. 588; **Özel**, Çağlar, Genel İşlem Koşulları Meselesi

hazırlamaktadır ve bu sözleşmeler standart sözleşmelerdir. Bu sözleşmelerde tüketicilerin genellikle herhangi bir etkileri olmayıp, müzakere imkânı bulunmamaktadır. Genellikle tüketici gerekli formları doldurmakta, genel işlem koşullarıyla bu sözleşme imzalanmaktadır.

TKHK. m. 5 ile, tüketiciyle müzakere edilmeksizin sözleşmede bulunan ve tüketici aleyhine belirlenmiş olan sözleşme şartları haksız şart olarak belirlenmiştir. Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar Hakkında Yönetmelik m. 5'te ise bir şartın tüketiciyle müzakere edilmeksizin sözleşmeye dahil edilmesi, tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerde dürüstlük kuralına aykırı olacak derecede tüketici aleyhine düzenleme içeren hükümler haksız şart sayılırlar. Haksız şartın, genel işlem koşullarından farklı olarak birden fazla sözleşmede kullanılmak amacıyla hazırlanması zorunluluğu yoktur⁸². Tüketici ile yapılan bankacılık sözleşmeleri de tüketici işlemi olarak kabul edildiği için, müzakere edilmeden sözleşmede yer alan şartlar için önce TKHK. hükümleri uygulanacaktır. TKHK.'de hüküm bulunmaması halinde ise TBK. m. 20 ile düzenlenmiş olan genel işlem koşullarına ilişkin düzenleme, uygun düştüğü ölçüde uygulanacaktır⁸³.

IV. BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMESİNİN ŞEKLİ

Borçlar hukukunda ilke, sözleşmelerin kurulmasında şekil serbestisidir. Ancak sözleşmelerde şekil serbestisinin istisnalarından biri ise TKHK. ile düzenlenmiş olan tüketici kredileridir. TKHK. m. 22/III ile yapılan düzenlemeyle tüketici kredilerine geçerlilik şartı olarak yazılı olarak yapılması şartı getirilmiştir. Tüketici kredisi sözleşmelerinin yazılı olarak yapılması ve bu sözleşmenin bir nüshasının ise tüketiciye verilmesi zorunlu olup bu husus emredici hükümdür⁸⁴. Bağlı tüketici kredileri de tüketici kredisinin bir alt türü olduğu için bağlı kredinin de yazılı olarak yapılması

ve Borçlar Kanunu Tasarısının Genel İşlem Koşullarına Yönelik Getirdikleri (Genel İşlem), Sosyo Ekonomi Dergisi, Ocak-Haziran Sayısı, 2006, s.156.

⁸² **Açıköz**, Osman, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un Haksız Şartlarla İlgili Getirdiği Yenilikler, MÜHFHAD, Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın'a Armağan, Özel Sayı, C.21, S.2, 2015, s.807; **Deryal**, Yahya, Tüketici Kredilerinde Haksız Şart Örnekleri ve 6502 Sayılı Kanun'la Getirilen Yeni Düzenlemenin Değerlendirilmesi, Terazi Hukuk Dergisi, C.9, S.89, 2014, s. 58-59.

⁸³ **Deryal**, s. 58-59.

⁸⁴ **Ceylan**, Ebru, Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri (Avrupa Birliği), TBBD, 2008, S.79, s. 52; **Aslan**, s. 167- 168;

geçerlilik şartıdır⁸⁵. Kanunda bağlı kredinin sadece yazılı olarak düzenlenmesi belirtildiği için adi yazılı olarak kredi sözleşmesinin yapılması yeterlidir⁸⁶. Kredi veren veya kredi aracısı, tüketicuyu sözleşmenin kurulmasından önce bilgilendirmekle yükümlü olup; krediye ilişkin şartları içeren bir bilgilendirme formunu, makul süre önce tüketiciye vermesi gerekmektedir⁸⁷.

Sözleşmenin yazılı şekle aykırı olduğu durumlarda tüketici kredisi sözleşmesi kesin olarak hükümsüzdür. Fakat tüketici kredilerinde geçerli sözleşme yapmamış olan kredi verenin bu geçersizliği ileri süremeyeceği düzenlenmiştir (TKHK. m. 22/III). Tüketicinin de bu hakkı kötüye kullanmaması gerekmektedir⁸⁸.

V. BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMLERİ, KREDİ VERENİN SORUMLULUĞU, SONA ERMESİ

Bağlı krediler imzalandığı anda sonuçlarını doğurmaya başlarlar. Taraflar, kredi sözleşmesinde kredinin verileceği tarihi de kararlaştırırlar. Bu tarihte kredi veren doğrudan satıcı/sağlayıcıya veya bu kişilere ödeme yapmak üzere tüketiciye kredi miktarını öder. Kredi sözleşmesinin özelliği gereği olarak ilk önce kredi veren, yükümlülüğünü yerine getirir. Ardından da tüketicinin ödeme borcu doğar⁸⁹. Sözleşme devamında tarafların karşılıklı olarak hak ve borçları doğacaktır, ayrıca bağlı kredi sözleşmesinde satıcı/sağlayıcı ile ilgili durumların bu ilişkiyi etkilediği durumlar da mevcuttur.

A) Tüketicinin Hak ve Borçları

1. Tüketicinin Borçları

a. Krediyi Kabul Borcu

Bağlı kredi de kredi veren, vermiş olduğu nakit kredi karşılığında faiz geliri almaktadır. Kredi verenin faiz alacağı için tüketicinin krediyi kabul etmesi gerekmektedir. Tüketicinin krediyi kabul etme borcu ise kredi verenin belirlenen şartlarda ve miktarda kredinin kendisine tahsis edilmesi ile doğar⁹⁰.

⁸⁵ Öztekin, s. 10; Ceylan, Avrupa Birliği, s. 52.

⁸⁶ Gezder, s. 95.

⁸⁷ Velioğlu Yılmaz, s. 24.

⁸⁸ Kılınç, s. 72.

⁸⁹ Akipek, Tüketici, s. 274.

⁹⁰ Gezder, s.195; Kalender, s. 116; Kılınç, s. 146; Kapağan, s. 84- 85.

Tüketici, kredi verenin tahsis etmiş olduğu krediyi kabul etmezse borçlu temerrüdüne ilişkin hükümler uygulanacaktır. Kredi veren, böyle bir durumda borçlu temerrüdüne dayanarak temerrüt faizi ve tazminat isteyebilir veya sözleşmeyi feshedebilir. Ayrıca bağlı kredilerde kredi veren, kredi miktarını doğrudan satıcı/sağlayıcıya verebilmektedir. Böyle bir durumda satıcı/sağlayıcı kredi ödemesini kabul etmezse, satıcı/sağlayıcı temerrüde düşecek olup tüketicinin temerrüdü söz konusu olmayacaktır⁹¹.

b. Krediyi Geri Ödeme Borcu

Bağlı kredi sözleşmesinde tüketicinin en önemli borcu krediyi geri ödeme borcudur. Geri ödeme borcunun nasıl olacağı tüketici kredi sözleşmesinde belirlenmelidir. Tüketicinin krediyi geri ödeme borcunun doğması için, kredi verenin kredi miktarını tüketici veya satıcı/sağlayıcıya vermiş olması gerekmektedir⁹². Eğer tüketici ödeme planına uygun olarak kredi ödemelerini gerçekleştiriyip temerrüde düşerse TKHK. m. 28 ile düzenlenmiş olan temerrüt hükümleri uygulanır. Bu madde hükmüne göre tüketici en az iki ay üst üste temerrüde düşerse kredi veren en az otuz gün süre verip tüketiciye muacceliyet uyarısında bulunmak şartıyla tüketicinin kredi borcunu tamamını ödemesini talep edebilir. Ancak kredi verenin borcun tamamının ödenmesini talep edebilmesi için kendisinin yükümlülüklerinin tamamını yerine getirmiş olması gerekir ve tüketici kredi sözleşmesinde temerrüt durumunda alacağın tamamını talep edebileceğini belirtmiş olması gerekir. Ayrıca bu koşullar varsa kredi veren, kredinin tamamını ve temerrüt faizini tüketiciden talep edebilir. Ancak bu hesaplamalarda faiz, komisyon vb. masrafları dikkate alamayacaktır⁹³.

c. Faiz ve Masrafları Ödeme Borcu

Bağlı kredi sözleşmeleri, tüketicinin temel yükümlülüklerinden biri kredi miktarı ile birlikte faizi de ödemektir. Kredi verenin, tüketicinin nakit ihtiyacını finanse etmesinde temel amacı zaten faiz geliri elde etmektir. Ancak tüketicinin kredi sözleşmesi kapsamında ödemesi gereken faiz, faiz oranı, yıllık faiz veya kredinin toplam maliyetinin TKHK. m. 22/II gereği ödeme planında yer alması zorunludur⁹⁴.

Bağlı tüketici kredisi sözleşmeleri, tüketicinin talebinin karşılanması amacıyla yapılmaktadır ve sözleşmeyi harekete geçiren süje tüketici olduğu

⁹¹ **Akipek**, Tüketici, s. 301- 302; **Arkan**, s. 32; **Kılınç**, s. 147.

⁹² **Aydoğdu**, Tüketici, s. 250; **Kapağan**, s. 85; **Akipek**, Tüketici, s. 278.

⁹³ **Kılınç**, s. 144.

⁹⁴ **Akipek**, Tüketici, s. 278- 279; **Kalender**, s. 117; **Üzeler**, s. 135; **Kapağan**, s. 85.

için sözleşmenin yapılması sırasında ortaya çıkan masrafları da tüketicinin ödemesi gerekmektedir. Ancak tüketicinin ödemesi gereken bu masrafların kredi sözleşmesinde belirtilmiş olması ve bu masrafların BDDK tarafından yayımlanan Finansal Tüketicilerden Alınacak Ücretlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak belirlenmiş olması gerekmektedir⁹⁵. Yargıtay vermiş olduğu kararlarında istenen masrafların kredi için zorunlu, makul masraflar olması gerektiği görüşündedir⁹⁶.

2. Tüketicinin Hakları

a. Erken Ödeme ve İndirim Talep Etme Hakkı

Bağlı kredilerde kredi veren, vermiş olduğu kredi karşılığında faiz almaktadır. Kredi veren faiz aldığından tüketicinin erken ödeme yapması durumunda faiz alacağına değişiklik olup olmayacağı, tüketicinin indirim talep etme hakkının olup olmadığı tartışmalıydı. 1995 yılında yapılan Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile erken ödeme ve bu durumda indirim yapılması düzenlenmiştir. Böylece kanuni düzenlemeyle, tüketiciyi olumsuz etkileyen bu durumun önüne geçilmiştir⁹⁷.

6502 sayılı TKHK. m. 27'ye göre tüketici vadesi henüz gelmemiş bir veya daha fazla taksiti veya borcun tamamını erken ödeyebilir. Bu durumda kredi veren, ödeme yapılan miktara göre faiz ve diğer maliyet unsurlarında indirim yapmak zorundadır. Erken ödeme durumunda indirim yapılmasının zorunlu olmasının amacı bu durumdan tüketiciye bir yarar sağlayarak onu borcu ödemesi konusunda daha istekli hale getirmektir. Burada kredi veren

⁹⁵ Üzeler, s. 135; Gezder, s. 196; Kapağan, s. 85; Kılınç, s. 148.

⁹⁶ Y. 13. HD. T. 09.07.2012, E. 2012/15220, K. 2012/17662 “... Hemen belirtmek gerekir ki, davalı banka, sadece kredinin verilmesi ve yapılandırılması için zorunlu olan masrafları tüketiciden isteyebilir. Kredi verilmesi ve kredinin yapılandırılması için gereken zorunlu masrafların neler olduğu konusunda ispat yükü ise davalı bankaya aittir. Aksi halde, diğer ücret ve masraflar başlığı altında maktuen belirlenen bir miktarın tüketiciden alınacağına dair hükmün yukarıda açıklanan yasa ve yönetmelik hükümleri karşısında haksız şart olduğunun kabulü gerekir. Öyle olunca, mahkemece davalı bankanın davacıya verdiği konut kredisinin tahsisi ve yapılandırılması için kesilen 2.536,00 TL yönünden, davalı bankadan bu yönde delilleri sorulduktan sonra bankanın sunduğu deliller ile birlikte, konusunda uzman bilirkişi ya da heyetinden yasal mevzuat da gözetilerek somut olayda kredinin kullanılması için zorunlu masraflarının neler olduğunun, kullanılan kredi miktarı gözetilerek davalı bankanın belirlediği miktarın makul olup olmadığının tespiti için bilirkişi raporu alınması ve hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken bu yönler gözetilmeksizin eksik inceleme ile yazılı şekilde davanın kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.” (KBİBB)

⁹⁷ Kapağan, s. 88; Kılınç, s. 148- 149.

faiz kazancında kayıp yaşayacak olsa bile, söz konusu hüküm emredici hüküm olduğu için tüketicinin yaptığı ödemeyi reddedemez. Kredi veren, yapılan ödemeyi reddederse temerrüde düşer. Tüketicinin erken ödeme yapabileceği ve erken ödeme durumunda faiz indirim yapılması, emredici hüküm olduğu için aykırı sözleşmeler yapılamaz. Aksi düzenleme içeren sözleşme şartları haksız şart olup, kesin olarak hükümsüzdür⁹⁸. Erken ödeme durumunda kredi verenin indirim yapmayacağına ilişkin hüküm içeren bağlı kredi sözleşmesi yapılırsa bu hüküm hiç konulmamış gibi olur. Sözleşme diğer hükümleri yönünden ise geçerliliğini korur.

b. Cayma Hakkı

TKHK. m. 24 f. 1 ile tüketicieye, herhangi bir gerekçe göstermesine, cezai şart ödemesine gerek olmadan tüketici kredisi sözleşmelerinden cayma hakkı tanınmıştır. Tüketicieye cayma hakkının tanınmış olmasının amacı tüketicinin düşünmeden geri ödeyebileceğini düşünerek, ödeme gücünü aşan bir maddi yükümlülük altına girmesine engel olmaktır. Bu nedenle tüketicieye, düşünebilmesi için on dört günlük bir hak tanınarak tüketiciyi korumayı amaçlamaktadır. Yine madde gerekçesinde belirtildiği üzere cayma hakkı, belki de bir iki ay sonra ödeme yapamayacak riskli bir tüketiciden de kredi vereni korumaktadır⁹⁹.

Cayma hakkı bozucu yenilik doğuran bir hak olup, bu hakkın kullanılmasıyla kredi sözleşmesi geçmişe dönük olarak ortadan kalkacaktır. Cayma hakkının kullanılması herhangi bir şarta veya vadeye bağlanamaz. Ve cayma hakkı bir defa kullanılmakla tükenir¹⁰⁰.

TKHK. düzenlemesi ile cayma hakkının on dört gün içinde kullanılabilmesini belirtmiş fakat bu on dört günlük sürenin ne zaman başlayacağını belirtmemiştir. Ancak aynı maddenin ikinci fıkrasında kredi verene, tüketiciyi cayma hakkı konusunda bilgilendirdiğini ispat etme yükümlülüğü getirilmiştir. Kredi verenin yapması gerekli olan bu bilgilendirme, tüketicinin tekrar düşünmesi ve kararını değiştirebileceğini anlaması için önem arz etmektedir¹⁰¹. Bu nedenle sürenin ne zaman başlayacağı Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği m. 24/II ile düzenlenmiştir. Eğer kredi veren, tüketiciyi sözleşme imzalanmadan önce

⁹⁸ **Özdemir**, Gençer, Konut Kredileri ve Konut Kredilerinde Teminat İşlemleri, Ankara, 2017, s.123; **Kapağan**, s.88; **Çabri**, Şerh, s. 434; **Kılınç**, s. 149, 150.

⁹⁹ **Özel/ Zevkliler**, s. 245; **Aslan**, s. 173.

¹⁰⁰ **Özel/ Zevkliler**, s. 245.

¹⁰¹ **Özel/ Zevkliler**, s. 245; **Aydoğdu**, Tüketici, s. 245.

bilgilendirmişse cayma hakkı sözleşmenin kurulduğu andan itibaren başlar fakat; sözleşme örneği yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye, sözleşmenin kurulmasından sonraki bir tarihte veriliyorsa cayma hakkının süresi sözleşme tüketiciye verildikten sonra başlar. Kredi veren tüketiciyi sözleşmeden sonra bilgilendirmişse cayma hakkı süresi işlemeye başlamaz, süre bilgilendirme tarihinden itibaren başlar¹⁰². Ancak kanunda kredi verenin tüketiciyi bilgilendirmemesi durumunda ne yapılması gerektiği ile ilgili bir düzenleme yapılmamıştır. Bu durumla ilgili doktrinde TKHK. m. 47 hükmünün uygulanacağı, tüketici bilgilendirmemişse on dört günlük kısıtlayıcı süre olmadan tüketicinin cayma hakkını kullanabileceği görüşündedirler. Ve m. 47 de belirtilen üst süre olan bir yıllık cayma hakkı süresinin kredi sözleşmesi kapsamında makul bir süre olarak uygulanması gerektiği görüşündedirler¹⁰³. Bir diğer görüş ise, bilgilendirme yapılmadığı sürece cayma hakkına ilişkin sürenin işlemeyeceği yönündedir¹⁰⁴.

Tüketici, cayma hakkını kullandığına ilişkin bildirim, süresi içerisinde kredi verene yöneltmesi ile geçerli bir şekilde cayma hakkını kullanmış olur. Bildirim, cayma hakkı süresi dolduktan sonra dahi kredi verene ulaşırsa, tüketici cayma hakkını geçerli bir şekilde kullanmış olacaktır¹⁰⁵. Ancak cayma hakkını kullanmanın hüküm ve sonuçları, bildirim kredi verene ulaşması ile doğacaktır. Kanunda cayma hakkının kullanılması, bildirim yapılmasına ilişkin herhangi bir şekil şartı belirtilmemiştir. Yönetmelik m. 24/III'te de cayma hakkının süresi içerisinde yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı ile kredi verene yöneltmiş olmasını yeterli görmüştür. Cayma beyanını süresi içerisinde yaptığını ispat etme yükümlülüğü tüketici üzerinde olduğu için yazılı olarak kullanılan cayma hakkı ispat açısından kolaylık sağlayacaktır¹⁰⁶.

TKHK. m. 24/III'e göre eğer tüketici, krediden yararlanmışsa ve daha sonrasında cayma hakkını kullanırsa kredinin kullanıldığı tarihten ana paranın ödendiği tarihe kadar geçen sürede işleyen faizi otuz gün içinde, kredi verene ödemesi gerekir. Maddede ödenmesi gereken faiz miktarının akdi faiz tutarına göre hesaplanacağı belirtilmiştir. TKHK m. 24/III hükmüne göre tüketiciden o güne kadar işleyen akdi faiz ve kurum, kuruluş, üçüncü kişilere ödenen masraflar dışında herhangi bir bedelin talep edilemeyeceğini düzenlemiştir.

¹⁰² Kılınç, s. 151; Özel, Tüketici, s. 193.

¹⁰³ Özel/ Zevkliler, s. 246.

¹⁰⁴ Aydoğdu, Tüketici, s. 245; Aslan, s. 174; Özel, s. 193.

¹⁰⁵ Özel/ Zevkliler, s. 246.

¹⁰⁶ Aydoğdu, Tüketici, s. 245; Zevkliler/ Özel, s. 246;

Tüketici kanunda belirtilen sürede gerekli ödemeyi yapmazsa kredi sözleşmesinden caymadığı kabul edilecektir. Eğer tüketici, gerekli olan ödemeyi zamanında yapmazsa bağlı kredi sözleşmesi ortadan kalkmamış sayılır ve hukuki sonuçlarını doğurmaya devam eder¹⁰⁷.

Tüketici, cayma hakkını kullandıktan sonra ödeme yapması için verilmiş olan otuz günlük süre içerisinde vadesi gelen bir taksit olursa banka bu taksit için temerrüt hükümlerini uygulamayacaktır. Eğer tüketici otuz gün içinde yapması gerekli olan ödemeyi yapmamış ve bu süreçte vadesi gelmiş olan taksit varsa bu taksit muaccel hale gelmiş olup, temerrüt hükümleri uygulanabilecektir¹⁰⁸.

Bağlı tüketici kredisi sözleşmelerinde cayma hakkı ise TKHK. m. 30/III ile düzenlenmiştir. Bu madde ile tüketicinin mal/ hizmet edinimine ilişkin sözleşmeden caymasının kredi sözleşmesi üzerinde oluşturacağı etkiler düzenlenmiştir. Hükme göre tüketici mal veya hizmet tedarikine ilişkin sözleşmeden cayarsa ve buna ilişkin bildirim süresi olan on dört gün içinde kredi verene de yaparsa bağlı kredi sözleşmesi de cezai şart veya tazminat olmaksızın sona erer. Sözleşmeler arasında bulunan ekonomik birlik, cayma hakkının kullanılmasında da kendisini göstermektedir. Ancak mal veya hizmetin tedarikine ilişkin sözleşmeden cayılması kendiliğinden kredi sözleşmesinden de cayılması sonucunu doğurmamaktadır. Kredi sözleşmesinden vazgeçilebilmesi için on dört günlük süresi içinde kredi verene cayma hakkının kullanıldığına ilişkin bildirim yapılması gerekir. Eğer kredi verene gerekli bildirim yapılmazsa mal veya hizmet tedarikine ilişkin temel ilişki ortadan kalksa bile sözleşme ilişkisi devam eder. Bu hükmün gerekçesi ise hükmün tam aksi yönünde düzenlenmiştir. Gerekçede kredi verene bildirim yapılmasının gerekliliğinden bahsederken aynı zamanda cayma hakkı kullanıldığında kredi sözleşmesinin kendiliğinden sona ereceği belirtilmiştir¹⁰⁹. Doktrinde bir görüş kanun hükmü açıkça aksini belirttiği için bildirim yapılmazsa kredi sözleşmesinin devam edeceği görüşündedir¹¹⁰. Bir diğer görüş ise maddenin gerekçesini de dikkate alarak, tüketicinin temel sözleşmeden cayması durumunda tüketici kredisinin kendiliğinden sona ereceği görüşündedir. Bu görüşe göre tüketicinin temel sözleşmeden caydığına ilişkin bildirimini kredi verene yöneltmesi bağlı tüketici kredi

¹⁰⁷ **Özel**, Tüketici, s. 194; **Zevkliler/ Özel**, s. 247; **Aslan**, s. 174; **Aydoğdu**, Tüketici, s. 246.

¹⁰⁸ **Aslan**, s. 174.

¹⁰⁹ **Karakocalı/ Kurşun**, s. 112; **Zevkliler/ Özel**, s. 261; **Çabri**, Şerh, s. 467- 468.

¹¹⁰ **Çabri**, Şerh, s. 468; **Aydoğdu**, Tüketici, s. 253.

sözleşmesinin sona ermesi açısından değil tüketicinin kredi verene tazminat ve cezai şart ödememesi için önemlidir¹¹¹.

Bağlı kredi sözleşmesinde de tüketici kredisi sözleşmelerine ilişkin hükümler uygulanacağından TKHK. m. 24 bağlı krediler için de uygulanacaktır. Bağlı kredi sözleşmesinde de kredi verenin, tüketiciyi sözleşme öncesinde bilgilendirme yükümlülüğü bulunmaktadır. Eğer kredi veren tüketiciyi bağlı tüketici kredisi sözleşmesi öncesinde bilgilendirmezse yine m. 24 hükümleri uygulanacaktır¹¹².

Kredi sözleşmesi ile mal veya hizmet teminine ilişkin sözleşmelerin aynı anda yapılma gibi bir zorunluluğu yoktur. Bu nedenle satış veya tedarik sözleşmesi olan temel ilişkiden cayma süresi ile kredi sözleşmesinden kaynaklanan cayma hakkının süreleri farklı zamanlarda başlayabilir. İki sözleşme için de cayma hakkı süresi aynı anda başladığında herhangi bir problem yaşanmamaktadır. Ancak sözleşmeler farklı zamanlarda yapıldığında cayma hakkının süresi için daha geç bitecek olan süre dikkate alınacaktır¹¹³.

Bağlı kredi ilişkisinde kredi verenin, kredi ödemesini tüketici adına satıcı/sağlayıcıya yapması mümkündür. Kredi verenin ödemeyi satıcı/sağlayıcıya yaptığı durumlarda bir görüşe göre kredinin iadesini de satıcı/sağlayıcı yapacaktır¹¹⁴. Ancak başa bir görüşe göre ise krediyi iade borcu tüketiciye aittir¹¹⁵. Cayma anına kadar para kullanılmışsa gerekli faizi de satıcı/sağlayıcının ödemesi gerekecektir. Eğer caymadan önce tüketicinin yapmış olduğu bir taksit ödemesi varsa bu ödemeden de kredi veren ve satıcı/sağlayıcı müteselsilen sorumludur¹¹⁶.

B) Kredi Veren Hak ve Borçları

1. Kredi Veren Borçları

a. Tüketiciyi Sözleşme Öncesi Bilgilendirme Borcu

Tüketiciyi koruma amacı güden pek çok tüketici işleminde olduğu gibi tüketici kredisi sözleşmelerinde de kredi verene tüketiciyi sözleşme öncesinde bilgilendirme yükümlülüğü getirilmiştir (TKHK. m. 23). Bu hüküm ile sözleşmenin koşullarını içeren bir bilgi formunun, sözleşmenin

¹¹¹ **Özel**, Tüketici, s. 200; **Zevkliler/ Özel**, s. 261; **Kılınç** s. 154.

¹¹² **Çabri**, Şerh, s. 468.

¹¹³ **Çabri**, Şerh, s. 468.

¹¹⁴ **Kılınç**, s. 154.

¹¹⁵ **Çabri**, Şerh, s. 468.

¹¹⁶ **Kılınç**, s. 154.

kurulmasından makul bir süre önce tüketiciye verilmesi zorunlu hale getirilmiştir. Sözleşme kurulmadan önce yapılacak olan bilgilendirme, tüketiciye bir düşünme süresi daha vermeyi amaçlamaktadır¹¹⁷. Madde hükmünde bilgilendirmenin, sözleşmenin yapılmasından ne kadar önce yapılması gerektiğine ilişkin kesin bir süre verilmemiş olup; makul süre önce bilgilendirme yükümlülüğü getirilmiştir. Bu nedenle somut olaya göre makul süre belirlemesi yapılacaktır¹¹⁸. Uygulamada ise bankaların genellikle bir iş günü olarak uyguladığı görülmektedir¹¹⁹.

Yükümlülük yerine getirilirken TKHK. m. 4/I hükmüne göre en az 12 punto büyüklüğünde açık anlaşılır bir dille düzenlenmiş olan kâğıt veya kalıcı veri saklayıcısıyla birlikte tüketiciye verilmelidir. Bilgilendirmenin içeriği ve nasıl yapılması gerektiğine ilişkin detaylar TKSİ. m. 5 vd. ile düzenlenmiştir. Kredi aracısı gibi hareket eden satıcı/sağlayıcının bilgilendirme yükümlülüğü bulunmamakta bu yükümlülük yine kredi verendedir (TKSİ. m. 8). Çünkü satıcı/sağlayıcı kredi ilişkisinin tarafı olmamaktadır¹²⁰.

Kredi veren, sözleşme öncesi bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmese, bu şekilde yapılan her işlem için 200 TL idari para cezası uygulanacaktır. (TKHK. m. 77) Ayrıca tüketicinin cayma hakkına ilişkin süresi de kredi verenin kendisini bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmesiyle başlamaktadır. Kanun hükmü ile sadece idarî yaptırım düzenlenmiş olup sözleşmenin akıbeti hakkında herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Yükümlülüğün yerine getirilmediği durumlarda TBK.'de yer alan borca aykırılık hükümleri uygulanarak, sözleşmenin geçersiz kılınması söz konusu olabilir¹²¹.

b. Kredi Konusunu Teslim Borcu

Kredi verenin en önemli borcu, kredi konusunu teslim etme borcudur. Tüketici kredisi sözleşmelerinde genellikle kredi miktarının tüketiciye verilir. Bağlı kredi sözleşmesinin konusu, tüketicinin belirli bir mal veya hizmeti temin edebilmesi için gerekli olan miktarı kredi verenin finanse etmesidir. Kredi veren, tüketiciye bu mal/ hizmeti temin etmesi için kredi imkânı

¹¹⁷ Karakocalı/Kurşun, s. 100; Haznedar, s. 11; Zevkliler/Özel, s. 243- 244; Aslan, s. 171; Aydoğdu, Tüketici, s.244; Özel, Tüketici, s. 191- 192

¹¹⁸ Aydoğdu, Tüketici, s.244; Özel, Tüketici, s. 192; Zevkliler/Özel, s.244.

¹¹⁹ Özel, Tüketici, s. 192.

¹²⁰ Karakocalı/ Kurşun, s. 100- 101.

¹²¹ Zevkliler/ Özel, s. 244; Karakocalı/ Kurşun, s. 101; Kılınç, s. 136- 137.

sağlamakta ve bu kapsamda kredi veren ve satıcı/sağlayıcı arasında da bir ilişki bulunmaktadır. Bağlı kredinin bu niteliği gereği, kredi miktarı tüketiciye verilebileceği gibi doğrudan satıcı/sağlayıcıya da verilebilmektedir¹²².

Kredi verenin bu borcu ifa edeceği zaman ise; finansman şirketi için, satıcı/sağlayıcıya yapılacak ifa, FKFFŞK m. 38 gereği mal veya hizmetin tüketiciye teslim veya temin edilmesinden sonra yapılabilir¹²³. Bankalar için ise sözleşmede bir tarih belirlenmişse, kredi verme borcu o tarihte muaccel olacaktır. Eğer bir tarih belirlenmemişse, kredi sözleşmesinin kurulduğu tarihte krediyi teslim borcu muaccel hale gelecektir. Finansman şirketlerinden farklı olarak bankalar için, mal veya hizmetin teslim veya temin edilmesini bekleme zorunluluğu yoktur¹²⁴.

Bağlı kredi sözleşmesini tüketici imzalamış fakat kredi veren, kredi tutarına ilişkin ödemeyi satıcıya/sağlayıcıya yapmamışsa o, kredi verenle aralarında bulunan çerçeve sözleşmeye dayanarak yalnızca kredi verene başvuruda bulunabilecektir¹²⁵.

c. Sözleşme Şartlarını Tüketici Aleyhine Değiştirmeme Borcu

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun yürürlüğe girmeden önce kredi veren kurumlar, sözleşme şartlarını tek başına değiştirebileceklerine ilişkin hakkı saklı tutmaktalardı. Bu şekilde sözleşme kurulduktan sonra, sözleşme hükümlerini değiştirebildikleri gibi sözleşmeye yeni hükümlerde ekleyebiliyorlardı. Yapılan bu değişiklikler sebebiyle tüketiciler mağdur olmaktaydı. Tüketicinin mağdur olmasını engellemek amacıyla eski Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da sözleşme şartlarında tüketici aleyhine değişiklik yapılamayacağı düzenlenmiştir. TKHK. m. 4/II ile de temel ilkelerde düzenlenmiş olan bu yükümlülük devamlılığını sürdürmektedir. Tüketici aleyhine yapılan değişiklikler kesin olarak hükümsüz olacaktır¹²⁶.

Tüketici kredisi sözleşmeleri bakımından da TKHK. m. 26 ile tüketici aleyhine değişiklik yapmaya ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir. Böylece belirli süreli kredi sözleşmelerinde kredi verenin tüketici aleyhine değişiklik yapması yasaklanmıştır. Belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde ise belirli şartlarla, faiz oranında değişiklik yapılabilmektedir. Bu değişikliğin

¹²² **Akipek**, Tüketici, s. 277; **Gezder**, s. 213; **Arkan**, s. 31.

¹²³ **Üzeler**, s. 118.

¹²⁴ **Kapağan**, s. 75; **Akipek**, Tüketici, s. 278.

¹²⁵ **Özdemir**, s. 130.

¹²⁶ **Üzeler**, s. 120; **Arkan**, s. 39; **Kılınç**, s. 138- 139.

yapılabilmesi için ise bu değişikliğin ve değişiklikle ilgili ayrıntıların en az otuz gün önce yazılı olarak tüketiciye bildirilmiş olması gereklidir. Sözleşmede değişiklik yapılırken hakkın kötüye kullanılması yasağı bu istisnanın sınırını oluşturmaktadır¹²⁷.

d. Kredi Verenin Aldığı Teminatları İade Borcu

Tüketici kredileri, güven ilişkisine dayalı olarak kurulmaktadır. Uygulamada genellikle bu güven ilişkisinin oluşturulabilmesi için kredi veren, tüketiciden teminat istemektedir¹²⁸.

Bağlı tüketici kredileri burada diğer tüketici kredilerinde olandan farklı bir özellik göstermektedir. Bağlı tüketici kredi sözleşmesinde finansmanı için kredi verilen mal, aynı zamanda kredi verenin aldığı teminat olabilmektedir. Örneğin; taşıt alınması için yapılan bağlı tüketici kredisi sözleşmesinde, finanse edilen aracın üzerinde rehin hakkı tesis edilmesi veya konut alımını finanse için verilen kredide de bu kredi ile alınan konutun üzerinde ipotek tesis edilmesiyle teminat sağlanmaktadır. Diğer tüketici kredisi sözleşmelerinde olduğu gibi, bağlı kredi sözleşmesinde de tüketicinin kredi verene karşı borçlarını ödemesiyle beraber teminatla güvence altına alınması gereken alacak ortadan kalktığı için, kredi verenin bu teminatı iade etmesi gerekecektir. Taşıt rehni veya ipotekle güvence altına alınan durumlarda kredi verenin bu mallar üzerinde bulunan sınırlı aynı haklarının kaldırılması ile teminat iadesi yapılacaktır¹²⁹.

Eğer bağlı kredi sözleşmesi ile kredi veren alacağını şahsî bir teminatla güvence altına almışsa, tüketici borcunu ödediğinde şahsi teminat da sona erer ve iade borcundan söz edilemez. Ancak sözleşmede güvence, teminat mektubu ise kredi alanın teminat mektubunu tüketiciye iade etmesi gerekmektedir¹³⁰.

e. Sorumsuzluk Kaydı Koymama Borcu

Kredi verenin sorumsuzluk kaydı koymama borcu bağlı kredilerin mahiyeti de dikkate alındığında önemli bir borçtur. Sorumsuzluk kaydı koymama borcu ile satıcı/sağlayıcının mal veya hizmeti ifa etmemesi veya ayıplı ifade bulunmuş olması durumunda kredi verenin sorumluluğunun devamını sağlamaktadır. Bağlı kredi düzenlemesiyle kredi verenin sorumluluğu düzenlenmişse de kredi veren ile tüketici arasında yapılacak olan

¹²⁷ Yener, s. 414; Zevkliler/Özel, s. 250- 251; Çabri, Şerh, s. 430- 431.

¹²⁸ Arkan, s. 25; Akipek, Tüketici, s. 303.

¹²⁹ Üzeler, s. 127; Akipek, Tüketici, s. 303- 304.

¹³⁰ Üzeler, s. 128.

tüketici kredisi sözleşmesine konulacak olan sorumsuzluk kaydı ile bu bertaraf edilmesi mümkündür. Esasında TKHK. ile kredi verenin tüketici kredisi sözleşmesine sorumsuzluk kaydı koymasına engel olacak bir düzenleme yapılmamıştır¹³¹.

Doktrinde bağlı kredi veren ve satıcı/sağlayıcının müteselsil sorumlu olduğuna ilişkin hükümlerin emredici hükümler olduğu, tüketici kredi sözleşmesinde belirlenmiş olan sorumsuzluk kaydının geçersiz olacağı yönünde görüş birliği bulunmaktadır.¹³² Yargıtay da bir kararında aynı yönde hüküm vermiştir¹³³. Kredi veren, bağlı kredi sözleşmesinde ifa edilmeme, ayıplı ifa, geç ifadan sorumlu olmayacağına ilişkin bir şart koymuşsa, baskın görüş bu şartın geçersiz sayılacağı ve sorumsuzluk kaydı konulmamış gibi bağlı kredi sözleşmesinin geçerli olacağı yönündedir. Kredi verenin sorumluluğunu azaltan veya daraltan bir hüküm konulamaz; ancak arttıran hükümler öngörülebilir¹³⁴.

f. Sır Saklama Borcu

Sır saklama borcu hem bağlı kredi için hem de tüketici kredisi için TKHK.'de düzenlenmemiştir. Ancak doktrinde kredi verenin kredi sözleşmesi yapılırken tüketici hakkında edinmiş olduğu bilgileri açıklamamakla yükümlü olduğu kabul edilir. Sır saklama borcu aslında bankacılık işlemleri ve sözleşmelerinin temelinde bulunan bir borçtur. Çünkü bankalar güven kurumu olup yaptıkları işlemlerde bu güven tesisini sağlamakla yükümlüdürler. Tüketici kredisi de bir bankacılık işlemi olduğu için banka, finansman şirketi gibi kuruluşların tüketici hakkında edinmiş

¹³¹ Üzeler, s. 122.

¹³² Akipek, Tüketici Kredisi, 302; Üzeler, s. 122.

¹³³ Y. 13. HD. T. 19.02.2004, E. 2003/13819, K. 2004/1888 ‘‘ Taraflar arasında düzenlenen 17.11.1998 tarihli bireysel kredi sözleşmesinin 7. maddesi kredinin verilmiş tarihinden sonra kendisi ile mal ve hizmet sunan kişi ve kuruluşlar arasında çıkacak uyuşmazlıklardan veya malın ayıplı olması vb. hallerde bankanın hiçbir sorumluluğu olmayacağı ve bunların da kredi borcunun geri ödenmesi hususuna hiçbir etkisi olmayacağını kabul ve taahhüt eder’’ denmektedir. Ancak bu m. 4077 sayılı Kanun'un 6/1. madde uyarınca tüketici aleyhine haksız şart teşkil etmekte olup, 6/2-3. maddeleri uyarınca tüketici için bağlayıcı değildir. Davalı 4077 sayılı Kanun'un 4/3. maddesi gereği "sağlayıcı bayi acente ve 10. maddesinin 5. fıkrasına göre kredi veren ayıplı hizmetten ve ayıplı hizmetin neden olduğu her türlü zarardan ve tüketicinin bu maddede yer alan seçimlik haklarından müteselsilen sorumludur" denmektedir. ‘‘ Sinerji Mevzuat Bankası.

¹³⁴ Akipek, Tüketici, s.302; Kapağan, s. 81.

olduğu bilgileri sır olarak saklaması gerekmektedir.¹³⁵ Kredi verenin bu borcu sözleşmenin kurulmasıyla başlar ve tüketicinin menfaati var olduğu sürece sözleşme sona erse bile devam eder¹³⁶.

Kredi verenin bu yükümlülüğe aykırı hareket etmesi sonucunda bu durum tüketicinin kişilik haklarını ihlal eden bir boyuta ulaşırsa, tüketici bu ihlalden kaynaklanan zararların tazminini talep edebilir. Ancak kanun koyucu böyle bir belirleme yapmadığı için, tüketici kredi sözleşmesini fesih hakkına sahip değildir¹³⁷.

2. Kredi Verenin Hakları

a. Teminat İsteme Hakkı

Bağlı kredilerin teminat karşılığı verilmesi zorunlu olmayıp, bununla ilgili kanuni düzenlemede bulunmamaktadır. Ancak uygulamada genellikle teminatlı olarak kredi verilmektedir. Bağlı tüketici kredileri için satıcı/sağlayıcının verdiği güvence de önemli bir teminattır. Çünkü bu kredilerde satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında da bir ilişki bulunmaktadır ve kredi veren bu ilişkiye de güvenmektedir¹³⁸.

Tüketici, bağlı kredide aldığı nakit ile kredi verenle arasında ekonomik birlik bulunan satıcı/sağlayıcıdan mal veya hizmet temin etmektedir. Arada bulunan bu üç taraflı ilişkiden dolayı satıcı, bedelin tamamı kredi verene ödenene kadar mal üzerinde mülkiyeti muhafaza sözleşmesi yapabilir. Diğer kredi türlerinde satıcı ile kredi veren arasında herhangi bir ilişki bulunmamaktadır. Bu nedenle satıcının teminat verebildiği kredi türü bağlı kredilerdir. Bağlı tüketici kredisi ile taşıt alındıysa kredi veren tarafından taşıt üzerine rehin hakkı da tesis edilebilmektedir¹³⁹.

b. Kredinin Ödenmesini Talep Etme Hakkı

Kredi verenin bu sözleşmelerde en önemli hakkı, tüketiciye vermiş olduğu kredinin geri ödenmesini talep etme hakkıdır. Kredi veren, taksitler, vade, faiz, ödenecek toplam tutar vb. ile ilgili ayrıntılı ödeme planını tüketiciye sunarak hakkını bu çerçevede kullanacaktır¹⁴⁰.

¹³⁵ Akipek, Tüketici, s. 306; Üzeler, s. 128

¹³⁶ Çabri, Konut, s. 171; Özdemir, s. 112.

¹³⁷ Özdemir, s. 113; Kılınç, s. 142.

¹³⁸ Kapağan, s. 82.

¹³⁹ Kapağan, s. 82- 83.

¹⁴⁰ Üzeler, s. 131; Kılınç, s. 144.

c. Faiz ve Diğer Masrafları Talep Etme Hakkı

Kredi verenin tüketiciye finansman sağlamasının esas amacı faiz geliri elde etmektir. Bağlı tüketici kredileri genellikle belirli süreli olarak yapıldığı için TKHK. m. 25 gereği faiz oranı sabit olarak belirlenir ve tüketici aleyhine belirlenemez.

Ayrıca bağlı tüketici kredi sözleşmesi ile tüketicinin bir ihtiyacı karşılanmaktadır. Bu nedenle de kredi veren, sözleşme yapılırken ortaya çıkan masrafları tüketiciden isteyebilir.

C) Bağlı Tüketici Kredi Sözleşmesinde Kredi Veren Hukukî Sorumluluğu

Bağlı kredide mal veya hizmetin hiç veya gereği gibi yerine getirilememesinden dolayı satıcı veya sağlayıcıyla birlikte kredi veren de müteselsilen sorumludur. Mal veya hizmetin hiç veya gereği gibi yerine getirilmediği durumlarda tüketici, sözleşmeden dönme veya bedelden indirim hakkını kullanırsa kredi verenin de satıcı/sağlayıcı ile beraber müteselsil sorumlu olduğu belirlenmiştir¹⁴¹(TKHK. m. 30/IV). Bağlı kredide temel ilişki ile kredi sözleşmesi bir ekonomik amaç için bağlı olduklarından borcun hiç veya gereği gibi ifa edilmediği durumlarda kredi veren de sorumlu tutulmuş ve tüketiciye temel ilişkiden kaynaklanan haklarını kredi verene karşı da ileri

¹⁴¹ Y. 13. HD. T. 30.06.2014, E. 2014/6600, K. 2014/22027 “ Somut olayda, davalıLtd.Şti. İle davalı banka arasında imzalanan 26.11.2006 tarihli sözleşme ile davalı inşaat şirketinden taşınmaz satın alan müşterilere davalı bankadan kredi kullanılacağı, sözleşmenin 15. maddesinde davalı firmanın müşterinin kullandığı kredinin garantörü olduğu,17. maddesine göre taşınmaz satın alan müşterilere taşınmazın teslim edilmemesinden doğan zarardan davalı bankanın müteselsil olarak sorumlu olacağı düzenlenmiştir. Bu çerçevede sözleşme kapsamında, davacının satın aldığı iki adet taşınmazın satış bedelinin ödenmesi amacıyla davalı bankadan kullandığı iki ayrı konut kredisi sözleşmelerini davalı inşaat şirketinin garantör olarak imzaladığı hususları birlikte değerlendirildiğinde, davalı banka tarafından kredinin, belirli bir satıcı ile sözleşme şartı yapılması koşulu ile kullandırılmış olduğu anlaşılmaktadır. O halde bağlı kredi kullandıran davalı Banka'nın da 4077 sayılı yasanın 10/5. maddesine göre taşınmazın teslim edilmemesinden doğan zararına ilişkin olarak satıcı şirketle birlikte müteselsil sorumlu olduğunun kabulü gerekir. Bu durumda mahkemece davacının satış bedeli olarak davalıLtd.Şti.'ne ödediği 77.000 TL yönünden davalı bankanın da sorumlu olduğu gözetilerek karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hatalı değerlendirmeye dayalı olarak hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir.”(<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 20.05.2020).

sürebilme imkânı tanınmıştır¹⁴². Böylece tüketici, kredi ödemeye devam etme kaygısı olmadan seçimlik haklarını kullanabilecektir¹⁴³. Ancak tüketicinin, üretici veya ithalatçıya karşı ileri sürebileceği haklarını kredi verene karşı ileri sürme hakkı yoktur¹⁴⁴.

Kredi verenin satıcı/sağlayıcı ile müteselsil sorumlu olduğu durumlar kusurlu ifa imkânsızlığı, kötü ifa, eksik ifa¹⁴⁵, ayıplı ifa, temerrüt, ifa edilmeme¹⁴⁶ gibi durumlardır¹⁴⁷. Borcun hiç veya gereği gibi ifa

¹⁴² **Çabri**, Şerh, s. 469- 470; **Zevkliler/Özel**, s. 259.

¹⁴³ **Aslan**, s. 177.

¹⁴⁴ **Aslan**, s. 177.

¹⁴⁵ Y. 13. HD. T. 19.06.2019, E.2016/15091, K. 2019/7454 “Bağlı kredi kullandıran davalı bankada, ortak alanlardaki eksik imalattan satıcı şirketle birlikte davacıya karşı müteselsilen sorumludur. Bu durumda, ayıp oranında indirim hakkını kullandığı anlaşılan davacının kullandırılan kredi miktarı ile sınırlı olarak bankanın sorumlu olduğu kabul edilerek sonucuna uygun karar verilmelidir. Mahkemenin bu yönleri göz ardı ederek yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.” (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 10.05.2020).

¹⁴⁶ Y.13. HD. T. 19.06.2019, E. 2016/20787, K. 2019/7451 K. “Somut olayda, dava dışı ... Park Ltd.Şti. ile davalı banka arasında imzalanan sözleşme gereğince dava dışı inşaat şirketinden taşınmaz satın alan davacıya davalı banka tarafından kredi kullandırılacağı ve bu kredinin niteliği itibarıyla bağlı kredi olduğu anlaşılmaktadır. 6502 sayılı yasanın 35.maddesi (4077 sayılı Yasanın 10/5 ve 10/B-9. maddesi) gereğince bağlı kredi kullandıran davalı Banka da, taşınmazın teslim edilmemesinden doğan zarara satıcı şirketle birlikte davacıya karşı müteselsilen sorumludur. Mahkemece yapılan keşifte dava konusu taşınmazın inşaat halinde bırakıldığı ve eksikliklerin davacı tarafından giderildiği uyuşmazlık konusu değildir.” (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 10.05.2020).

¹⁴⁷ Y. 13. HD. T. 30.06.2014, E. 2014/6600, K. 2014/22027 “4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun ayıplı mal ile ilgili 4. maddesinin 3. fıkrasında, “İmalatçı-üretici, satıcı, bayi, acente, ithalatçı ve 10. maddenin beşinci fıkrasına göre kredi veren ayıplı maldan ve tüketicinin bu maddede yer alan seçimlik haklarından dolayı müteselsilen sorumludur. Ayıplı malın neden olduğu zarardan dolayı birden fazla kimse sorumlu olduğu takdirde bunlar müteselsilen sorumludurlar. Satılan malın ayıplı olduğunun bilinmemesi bu sorumluluğu ortadan kaldırmaz.” ayrıca aynı kanunun 10. maddesinin 5. fıkrasında da “Kredi verenin, tüketici kredisini, belirli marka bir mal veya hizmet satın alınması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi durumunda satılan malın veya hizmetin hiç veya zamanında teslim edilmemesi halinde kredi veren tüketicie karşı satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsilen

edilmemesinden kaynaklı olarak kredi verenin sorumluluğu, tazminat sorumluluğudur ve satıcı/sağlayıcıyla beraber müteselsilen sorumlu olacaktır. Temerrüt durumunda tüketici, aynen ifa hakkını kredi verenden talep edemeyecektir¹⁴⁸.

Satıcı/sağlayıcının ayıplı ifade bulunması veya temerrüdünden dolayı tüketicinin dönme hakkını kullanması durumunda kredi verende sorumlu olacaktır. Tüketici dönme hakkını kullanıyorsa kredi sözleşmesi de sona ermiş olur. Kredi veren, satıcı/sağlayıcıyla beraber hem tüketicinin ödemiş olduğu bedelin iadesinden hem de menfi zararların tazmin edilmesinden müteselsilen sorumlu olacaktır. Kredi veren tüketiciden faiz, masraf vb. kalemleri talep edemez¹⁴⁹.

Ayıplı ifa durumunda, tüketici bedelden indirim hakkını kullanırsa da kredi verenin sorumluluğu devam etmektedir. Tüketici ayıp oranında bedelden indirilecek miktarı satıcı/sağlayıcıyla beraber kredi verenden de talep edebilir. Tüketici, ürünün ayıpsız benzerini talep edecekse veya onarım talebinde bulunacaksa bunları yalnızca satıcı/sağlayıcıdan talep edebilir. Bu haklarını kredi verene karşı ileri sürmesi mümkün değildir¹⁵⁰, kredi sözleşmesi bu durumdan etkilenmez¹⁵¹. Ancak satıcı/sağlayıcı onarım borcunu yerine getirmez ve onarımı tüketici kendisi veya üçüncü kişiye yaptırmak durumunda kalırsa, tüketicinin bunun için ödediği bedelden kredi veren yine müteselsilen sorumlu olur¹⁵².

sorumlu olur." Hükümleri ile kredi verenin sorumluluğu düzenlenmiştir." (https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/, E.T. 20.05.2020).

¹⁴⁸ Zevkililer/Özel, s. 259; Çabri, Şerh, s. 471.

¹⁴⁹ Karakocalı/Kurşun, s. 112; Çabri, Şerh, s. 471; Aslan, s. 177.

¹⁵⁰ Y. 13. HD. T. 26.09.2019, E. 2016/26127, K. 2019/8904 K. "Somut olayda; davacı tüketici, davalı bankanın anlaşmalı olduğu davalı şirketin projesinden ev satın almış olup, dosyadaki delillere göre kullanılan kredinin bağlı kredi vasfında olduğunun kabulü gerekir. Bu tespitten sonra, açıklığa kavuşturulması gereken husus, bağlı kredide kredi veren kuruluşun tüketiciye karşı sorumluluğunun kapsam ve mahiyetidir. 4077 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen 4. maddesinde bankanın bu haldeki sorumluluğunun tüketicinin aynı yasa çerçevesinde ayıplı mal ile ilgili olarak kullanacağı sözleşmeden dönme ve ayıp oranında bedel indirimi isteme şeklindeki seçimlik hakları ile sınırlı olduğunun kabulü gerekir." (https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/, E.T. 11.05.2020).

¹⁵¹ Aslan, s. 177; Gezder, s. 191.

¹⁵² Çabri, Şerh, s. 471.

Ayıptan sorumlulukta, bedelden indirim hakkı kullanılırsa bağlı kredi bu oranda indirilir ve buna göre yeni bir ödeme planı hazırlanır. Bu indirim anaparadan yapılmalıdır¹⁵³. Ancak bu durumda kredi veren, krediden indirilecek olan miktarı kendiliğinden belirleyip, sözleşme miktarını azaltamaz. Zaten kredi verenin ayıplı ifayı ve tüketicinin buna karşı bedelden indirim yoluna gittiğini bilme imkânı yoktur. Böyle bir durumda tüketici, bu hakkı kullanma talebini kredi verene yöneltmelidir¹⁵⁴.

Tüketici sözleşmeden dönme hakkını kullanırsa, dönme tarihine kadar yapılmış olan ödemenin iade edilmesinden kredi veren, satıcı/sağlayıcı müteselsilen sorumludur. Ancak burada kredi verenin sorumluluğu; mal veya hizmetin temini yapılmamışsa sözleşmede belirlenmiş olan ifa tarihinden, eğer ifa gerçekleşmişse ifa tarihinden itibaren bir yıl ve kredi verenin sağlamış olduğu kredi miktarı ile sınırlı ve bir yıllık bir sorumluluktur¹⁵⁵.

Kredi verenin sorumluluğu iki şekilde sınırlandırılmıştır. İlki tüketicinin kullandığı kredi miktarı ikincisi ise zaman bakımından sınırlamadır. Kredi veren, bağlı kredide tüketiciiye kullandırmış olduğu kredi miktarı ile sorumludur¹⁵⁶. Tüketicinin kredi miktarının üzerinde oluşan zararından satıcı/sağlayıcı tek başına sorumludur¹⁵⁷. Kullanılan kredi

¹⁵³ Zevkliler/Özel, s. 260.

¹⁵⁴ Zevkliler/Özel, s. 260; Çabri, Şerh, s. 471- 472.

¹⁵⁵ Çabri, Şerh, s. 472; Zevkliler/Özel, s. 260- 261.

¹⁵⁶ Y.13. HD. T. 13.02.2019, E. 2016/7374, K. 2019/1733 “...bağlı kredi kullandıran davalı Banka da, taşınmazın teslim edilmemesinden doğan zarara satıcı şirketle birlikte davacıya karşı müteselsilen sorumludur. Dosya kapsamından müteahhit firmanın inşaata hiç başlamamış olduğu anlaşılmıştır. Sözleşmeden dönme hakkını kullandığı anlaşılan davacının kullandırılan kredi miktarı ile sınırlı olarak bankanın sorumlu olduğu ve konut kredisi içinde olan kredi faizlerinden de davalı bankanın sorumluluğu kabul edilerek sonucuna uygun karar verilmelidir. Mahkemenin bu yönleri göz ardı ederek yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.”
(<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 04.05.2020).

¹⁵⁷ YHGK, E. 2013/2294, K. 2015/2330 “Bağlı kredinin varlığı halinde bankanın sorumluluğunu kredi miktarı ile sorumlu olduğu şeklinde anlamak gerekir. Somut uyuşmazlıkta yerel mahkeme bankanın sorumluluğunu “ayıplı mal satışı”na dayandırmıştır. Oysaki; davalı bankanın sorumluluğu “bağlı kredi” olması nedeniyle ileriki dönemde müteselsil sorumluluk nedeniyle tarafların rücu ilişkisinde önem arz edecektir.

Tüm bu nedenlerle davalı bankanın sorumluluğunun bağlı kredi nedeniyle fatura miktarınca olduğunun kabulü gerekir.”

miktardan anlaşılması gereken doktrinde tartışmalıdır. Bir görüş bu miktarın anapara ve faizlerin toplamı kadar olduğu görüşündedir. Diğer görüş ise yalnızca anapara miktardan sorumlu olduğu görüşündedir. Faiz, kredi verenin yoksun kaldığı zaman için elde ettiği gelir olduğundan dolayı faizin de bu miktara eklenmesinin kredi verenin menfaatine oranla ağır bir yükümlülük olacağı yönündedir. Bu nedenle kredi verenin yalnızca anapara miktarıyla sınırlı olarak sorumlu olduğu görüşündedir¹⁵⁸. Yargıtay da vermiş olduğu kararlarında anapara miktarı ile sorumlu tutmuştur¹⁵⁹.

İkinci sınırlama zaman bakımındandır. Kredi verenin sorumluluğu malın teslim veya hizmetin ifa edilmediği durumlarda; satış sözleşmesinde veya bağlı kredi sözleşmesinde belirtilen teslim veya ifa tarihinden itibaren bir yıldır. Malın veya hizmetin ayıplı olması durumunda ise ifa tarihinden itibaren bir yıl boyunca kredi veren sorumludur. Bir yıllık sürenin bitmesiyle kredi verenin sorumluluğu sona ermektedir¹⁶⁰.

Bazen teslim sözleşmede kararlaştırılmış olan tarihten sonraki bir tarihte malın teslimi veya hizmetin ifası yapılabilmektedir. Böyle bir durumda, hüküm teslim tarihini esas aldığı için, kredi verenin sorumluluğu da fiilen teslim veya ifanın gerçekleştiği andan itibaren başlar. Eğer borç hiç ifa edilmediyse kredi verenin sorumluluğu sözleşmede belirlenmiş olan tarihten

(<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 04.05.2020).

¹⁵⁸ **Çabri**, Şerh, s. 473; **Karakocalı/Kurşun**, s. 112- 113.

¹⁵⁹ Y.13.HD, T. 13.02.2014, E. 2013/22234, K. 2014/3709 ‘‘Mahkemece, davalı bankanın kullandığı kredi miktarı ile sınırlı olarak sorumlu tutulması gerekirken yanlış değerlendirme ile diğer davalı M.. C...A.Ş’ye ödenen peşinat tutarı da dahil olmak üzere tüm borçtan sorumlu olacak şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.’’ (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 07.05.2020)

¹⁶⁰ Y. 13.HD. T. 05.05.2014, E. 2013/33079, K. 2014/14222 ‘‘ dosya içinde mübrez konut kredi sözleşmesinin 17.maddesi ile davalı bankanın kullandığı kredi nedeni ile tek taraflı olarak kendisini 1 yıl süre ile ve kullanılan kredi tutarı kadar sorumlu kıldığı anlaşılmaktadır. Ne var ki taraflar arasındaki sözleşme 22.03.2010 tarihli olup, birleşen dava tarihi olan 12.09.2013 tarihi itibariyle davalı banka yönünden 1 yıllık sürenin geçmiş bulunduğu anlaşılma ile davalı banka hakkındaki davanın bu nedenle reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır, bozma nedenidir.’’ (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 09.05.2020). **Karakocalı/Kurşun**, s. 113; **Aslan**, s 178; **Çabri**, Şerh, s. 473- 474.

itibaren başlar. Eğer teslim veya ifa tüketici sebebiyle zamanında gerçekleşmediyse, sözleşmede belirlendiği zamanda gerçekleşmiş gibi sorumluluk başlar¹⁶¹.

Bağlı kredilerde sözleşmeye kredi verenin sorumluluğunu kaldıran ve daraltan şartlar konulamaz ancak bu sorumluluğu arttıran düzenlemeler yapılması mümkündür¹⁶². Kredi verenin ödemede bulunması durumunda bunu her zaman satıcı/sağlayıcıya rücu etme hakkı saklı tutulacaktır¹⁶³.

D) Bağlı Tüketici Kredi Sözleşmesinin Sona Ermesi

Bağlı tüketici kredi sözleşmesi, tüketici kredisinin bir türü olduğu için tüketici kredilerinin sona ermesine ilişkin hususlar bağlı tüketici kredi sözleşmeleri için de geçerli olacaktır. Sözleşmenin taraflarca ifası, tüketicinin cayma hakkını kullanması, tüketicinin erken ödeme yapması, temerrüt, ölüm veya fiil ehliyetinin kaybı, fesih ve sözleşmeden dönme durumlarında bağlı tüketici kredi sözleşmesi sona erer.

¹⁶¹ Çabri, Şerh, s. 474.

¹⁶² Y. 13. HD. T. 19.02.2004, E. 2003/13819, K. 2004/1888 ‘‘ Mahkemece, aradaki sözleşmenin tüketici sözleşmesi olup belirli bir mal veya hizmet alımı için kredi verilmediğinden davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı tarafından temyiz edilmiştir. Taraflar arasında düzenlenen 17.11.1998 tarihli bireysel kredi sözleşmesinin 7. maddesi kredinin veriliş tarihinden sonra kendisi ile mal ve hizmet sunan kişi ve kuruluşlar arasında çıkacak uyuşmazlıklardan veya malın ayıplı olması vb. hallerde bankanın hiçbir sorumluluğu olmayacağı ve bunların da kredi borcunun geri ödenmesi hususuna hiçbir etkisi olmayacağını kabul ve taahhüt eder’’ denmektedir. Ancak bu madde 4077 sayılı Kanun'un m.6/1 uyarınca tüketici aleyhine haksız şart teşkil etmekte olup, 6/2-3. maddeleri uyarınca tüketici için bağlayıcı değildir. Davalı 4077 sayılı Kanun'un 4/3. maddesi gereği ‘‘sağlayıcı bayi acente ve 10. maddesinin 5. fıkrasına göre kredi veren ayıplı hizmetten ve ayıplı hizmetin neden olduğu her türlü zarardan ve tüketicinin bu maddede yer alan seçimlik haklarından müteselsilen sorumludur’’ denmektedir. Bu durumda davalının kredi veren olarak ayıptan sorumlu olacağı gözetilerek mahkemece isin esasına girilip delillerin değerlendirilmesi suretiyle hâsıl olacak sonuca göre hüküm kurulması gerekirken yazılı gerekçe ile davanın reddi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.’’ Sinerji Mevzuat Bankası.

¹⁶³ YHGK, E. 2013/2294, K. 2015/2330 ‘‘Tüketicinin uğradığı zararları (mal veya hizmetin hiç veya zamanında teslim ve ifa edilmemesi yahut ayıplı olması nedeniyle) ödeme zorunda kalan banka BK. 51/2 ve TBK.’nın 62/2 maddesine göre sözleşmeden ötürü sorumlu olan satıcı ve sağlayıcıya rücu edebilecektir’’ (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T. 04.05.2020); Aydoğdu, Tüketici, s. 254.

SONUÇ

TKHK. m. 30/V hükmü bağlı kredi için kredi veren ve satıcı/sağlayıcı arasında bir çerçeve sözleşmenin gerekli olduğundan bahsetmektedir. Bu fıkra tek başına incelendiğinde bir çerçeve sözleşme yoksa bağlı kredinin olmadığı kabulü sonucu çıkmaktadır. Fakat aynı maddenin birinci ve ikinci fıkralarında kredi veren ve satıcı/sağlayıcı arasında ekonomik birliğin bulunması gerektiğinden bahsedilmektedir. Ekonomik birliğin varlığını kabul edeceğimiz hususlar belirlenmiştir. Beşinci fıkraya göre ekonomik birliğin varlığını gösteren şartlar gerçekleşse bile yazılı bir çerçeve sözleşme yoksa bağlı kredinin oluşmayacağı gibi bir sonuç çıkmaktadır. Fakat hem tüketiciyi koruma amacı hem ilk iki fıkra hükmü dikkate alındığında çerçeve sözleşmenin bulunması bağlı kredi için zorunlu bir unsur kabul edilmemelidir.

Bağlı kredide belirli bir mal veya hizmetin temini için kredi verilmektedir. Fakat bağlı kredi de bu mal veya hizmetin temin edileceği satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında bir anlaşma bulunmaktadır. Satıcı veya sağlayıcıyı seçme hususunda bağlı kredi verende tüketicinin özgür iradesi sınırlanmaktadır. Fakat tedarik kredilerinde belirli bir mal veya hizmetin temini için kredi verilirken kredi veren kurumun satıcı/sağlayıcı ile ekonomik birliği, aralarında bir anlaşma bulunmamaktadır. Yalnızca kredinin verilmiş amacını göstermektedir. Bağlı kredilerde kredi veren, bazı durumlarda, satıcı/sağlayıcı ile müteselsilen sorumlu olmaktadır. Bu sorumluluk kredi veren için önemli bir sorumluluk olup satıcı/sağlayıcı ile arasında bir birlik olmayan, tedarik kredilerinin tarafı olan kredi vereni müteselsilen sorumlu tutmak ağır bir yükümlülük olacaktır.

Bağlı tüketici kredisi sözleşmelerinde cayma hakkı düzenlenirken tüketicinin mal/hizmet teminine ilişkin sözleşmeden cayması durumunda kredi verene yapılacak bildirim kredi sözleşmesini sonlandırmak için mi olduğunu yoksa kredi sözleşmesinin zaten sona erip, yalnızca tüketiciyi korumak için mi yapılacağı net olarak açıklanmamıştır. Hükmün gerekçesi kredi sözleşmesinin kendiliğinden sona erdiği görüşünde iken kanun hükmü tam aksi yönde düzenlenmiştir. Ancak sözleşmeler arasında oluşan ekonomik birliğin bu durumda kendisini göstermesi ve kredi sözleşmesinin kendiliğinden sona ermesi daha makul olacaktır. Tüketicie kredinin verilmesinde temel amaç; tüketicinin belirli bir mal veya hizmetin teminini kredi verenin ekonomik birlik oluşturduğu bir satıcı/sağlayıcıdan temin etmesidir. Böyle bir durumda satış veya hizmet sözleşmesi sona erdiğinde bağlı tüketici kredisi sözleşmesi amacını yitirecektir. Bu nedenle kredi sözleşmesinin de kendiliğinden sona ermesi daha uygun bir çözüm yolu olacaktır.

KAYNAKLAR

Açıkgöz, Osman: 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un Haksız Şartlarla İlgili Getirdiği Yenilikler, MÜHFHAD, Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın'a Armağan, Özel Sayı, C.21, S.2, 2015.

Akipek Öcal, Şebnem: Tüketici Kredisi ve Kredi Kartları Bakımından Tüketicinin Korunması, Terazi Hukuk Dergisi, 2014, Cilt: 9, Sayı: 99. (Kredi Kartı)

Akipek, Şebnem: Tüketici Kredisi, Doktora Tezi, Ankara, 1998. (Tüketici Kredisi)

Akkaya, Yakup/ Tepeli, Hasan: Bankacılar Dergisi, S. 104, 2018.

Akkayan Yıldırım, Ayça: Kredi Kartı Sözleşmelerinin Bağlı Tüketici Kredisi Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceği Sorunu, İÜHF, C.73, S. 1, 2015.

Aral, Fahrettin/Ayrancı, Hasan: Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 11. Baskı, Ankara, 2015.

Arkan, Sabih: Tüketici Kredisi ve Uygulaması, Batider, C. 15, S. 1, 1989.

Aslan, İ. Yılmaz: Tüketici Hukuku Dersleri, 7. Baskı, Bursa, 2019.

Aydoğdu, Murat: Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara, 2015. (Tüketici)

Aydoğdu, Murat: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda Düzenlenen Genel İşlem Koşullarının Kişi Bakımından Uygulama Alanı, Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi, C.8, Özel Sayı, 2014. (Genel İşlem Koşulları)

Baysal, Başak: Tüketici Kredisi, Yeni Tüketici Hukuku Konferansı (der. Murat İnceoğlu), İstanbul, 2015.

Ceylan, Ebru: Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri, TBB Dergisi, 2008, S.79. (Avrupa Birliği)

Ceylan, Ebru: 6502 Sayılı Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'daki Tüketici Kredileri ile İlgili Düzenlemeler, İBD, Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı, C.88, 2014. (Tüketici Kredileri)

Çabri, Sezer: 6502 Sayılı Kanun'a Göre Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Ankara 2016. (Şerh)

Çabri, Sezer: Konut Finansmanı Sözleşmeleri, Doktora Tezi, İstanbul, 2010, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T. 03.05.2020). (Konut)

Deryal, Yahya: Tüketici Kredilerinde Haksız Şart Örnekleri ve 6502 Sayılı Kanun’la Getirilen Yeni Düzenlemenin Değerlendirilmesi, Terazi Hukuk Dergisi, C.9, S.89, 2014.

Enginer, Umut Ozan: Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2015, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T. 05.05.2020).

Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 20. Baskı, Ankara, 2016.

Gezder, Ümit: Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1998. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T. 03.05.2020).

Haznedar, İbrahim Murat: 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Bankacılık Uygulamaları Bakımından Getirdiği Yenilikler, İBD, C. 88, S.3, 2014.

İnal, H. Tamer: 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Hazırlanmış Tüketici Hukuku, 3. Baskı, Ankara, 2014.

Kalender, Ahmet: Tüketicilerin Konut Edinmeleri Amacıyla Kurulan Kredi Sözleşmesi, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan, 2015.

Kapağan, Gönül: Bağlı Tüketici Kredileri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004, <http://acikarsiv.ankara.edu.tr> (E.T. 11.05.2020).

Kasap, Gözde: Tüketici Hukuku’nda Erken İfa, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2015, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T. 09.05.2020).

Karakocalı, Ahmet/ **Kurşun**, Ali Suphi: Tüketici Hukuku, İstanbul, 2015.

Kılınc, Hüseyin: Bağlı Tüketici Kredi Sözleşmesi ve Kredi Veren Sorumluluğu, Ankara, 2019.

Özdemir, Genç: Konut Kredileri ve Konut Kredilerinde Teminat İşlemleri, Ankara, 2017.

Özel, Çağlar: Tüketicinin Korunması Hukuku,5. Baskı, Ankara, 2019. (Tüketici)

Özel, Çağlar: Genel İşlem Koşulları Meselesi ve Borçlar Kanunu Tasarısının Genel İşlem Koşullarına Yönelik Getirdikleri, Sosyo Ekonomi Dergisi, Ocak-Haziran Sayısı, 2006. (Genel İşlem)

Öztek, Selçuk: Genel Olarak Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredilerinde Kişisel Teminatlar, Bankacılar Dergisi, S. 67, 2008.

Reisoğlu, Seza: Tüketici Kredileri Hukuki Sorunlar: 4077 Sayılı Yasada Değişiklik Öngören Taslak, Bankacılar Dergisi, 2008, S.69.

Tiryaki, Faik Metin: Tüketici Kredisi Sözleşmesinde Kredi Kurumunun Hukuki Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T. 07.05.2020).

Usta, Salih: Yeni Tüketici Kanununa Göre Tüketici Kredileri, Gümrük ve Ticaret Dergisi, S.9, 2017.

Ünlütepe, Mustafa: 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Taksitle Satış Sözleşmesi, Ankara Barosu Dergisi, S.2, 2014.

Üzeler, Rabia Sanem: Tüketici Hukukunda Bağlı Kredi Sözleşmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2011, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T. 03.05.2020).

Velioğlu Yılmaz, Gülçe: 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Tüketici Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, 2020, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T. 08.05.2020).

Yener, Mehmet Deniz: 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Taksitle Satış Sözleşmesi, Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, C.7, S.13, 2015.

Yenice Özgöz, Hava: Bağlı Tüketici Kredilerinde Bankanın Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T. 02.05.2020).

Yılmaz, Mahmut: 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Göre Tüketici Kredisi Sözleşmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2017, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T. 07.05.2020). (Tüketici Kredisi)

Yılmaz, Abdülhamit: 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Belirli Süreli Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2017, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (E.T. 06.05.2020). (Belirli Süreli)

Zevkililer, Aydın/ **Özel**, Çağlar: Tüketicinin Korunması Hukuku, Ankara, 2016.

